

Bijlage 9. Beeldkwaliteitsplan

De gemeente Schermer

Beeldkwaliteitsplan Schermer 26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

Landschap en bebouwing

Eenheden van landschappelijke identiteit

Vanuit het landschap gezien zijn er gebieden te onderscheiden waarbinnen dezelfde cultuurhistorische en ruimtelijke kenmerken voorkomen. Deze gebieden vormen ruimtelijk hechte eenheden. We noemen ze eenheden van identiteit.

Om greep te krijgen op de verschillende identiteiten en de constructieve rol die nieuwe bebouwing daarin kan spelen, moet inzicht bestaan in de kenmerken van elke eenheid van landschappelijke identiteit.

Er zijn binnen de gemeente Schermer vijf eenheden van landschappelijke identiteit te onderscheiden. Deze vijf eenheden zijn weer onder te brengen in twee families van landschappelijke identiteitseenheden. Binnen de families hebben de eenheden op de grotere schaal gelijke kenmerken maar heeft iedere eenheid op de kleinere schaal weer eigen specifieke kenmerken die haar een uniek lid maken. De wetenschap tot welke familie een landschappelijke eenheid behoort, biedt de mogelijkheid om met identiteit zowel overeenkomst als verschil te handhaven. Voortbouwen op deze combinatie van samenhang en verschil is de sleutel tot identiteitsvolle ontwikkeling. Binnen de gemeente Schermer komen we tot de volgende verdeling:

Familie van Droogmakerijen

De identiteit van de oude droogmakerijen wordt in eerste instantie bepaald door hun scherp afgebakende vorm en hun eenduidige, rationeel ontworpen invulling. Droogmakerijen zijn in de loop der eeuwen drastisch getransformeerd, moeras werd water, water werd land en soms zelfs werd land weer water. De polders zijn onderling verschillend van opzet, maar zijn wel allen ontworpen landschappen en hebben hun rechte wegen en strakke verkaveling gemeen.

1 De Schermer

De Schermer is een echte boerenpolder. een polder met gras en koeien, met stolpen en erven. Het onversterkte en nuchtere van de polder is een verademing tussen de omringende kleinschalige en romantische landschappen. De polder is simpel van opzet: een vaart in de lengte en een vaart in de breedte van de polder. Hieraan liggen de boerenkorrels en de kleine

lintdorpen met voorzieningen. De Schermer is het eerste grootschalige en lege landschap vanaf Amsterdam. Dit is de kracht voor ontwikkeling. Deze kwaliteit biedt op een steenworp afstand van het stedelijk gebied nog ruimte voor echt landelijk en boers wonen.

2 De Noordeindermeerpolder

Amuses zijn kleine droogmakerijtjes, waarvan de meeste fungeerden als proefje voor de grote droogmakerijen uit de zeventiende eeuw. Ze hebben zich gehandhaafd als herkenbare eenheden in het landschap met één kernlint of -kruis en soms een aangezette ring(vaart). Om te voorkomen dat ze opgaan in hun omgeving moeten de poldertjes duidelijk gearticuleerd worden en moet hun structuur worden aangezet.

Familie van het oude Waterland

Temidden van grillige, brede sloten en plasjes waarin het waterpeil zo hoog staat dat het land lijkt te drijven, liggen op de dijken lieflijke dorpjes: dichtbebouwde lintjes met vaak een hoog gehalte aan traditionele houtbouw. Het landschap van de familie van Waterlandse identiteitseenheden heeft een hoge museale waarde.

1 Het Schermereiland

Het Schermereiland is een uniek natuurgebied met een zeer dicht waterpatroon van evenwijdig lopende brede sloten en eromheen een ring van lintdorpen met De Rijk als hoogtepunt van traditionele Noord-Hollandse woningbouw.

2 De Eilandspolder

De unieke identiteit van de Eilandspolder zit in het warrige waterpatroon van sloten en plasjes in ruig land met af en toe een heel romantisch klein dorp op de dijk. Het geheel is het levende beeld van de oude landschapsschilderingen.

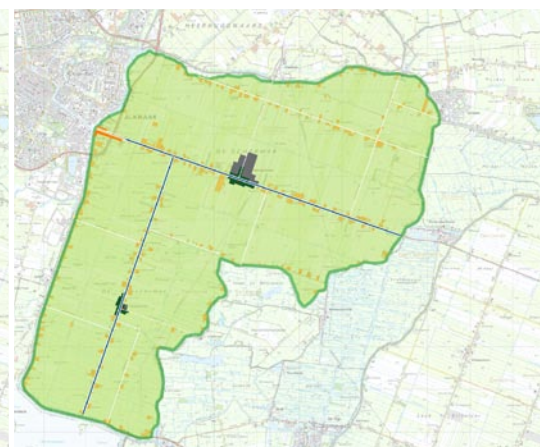
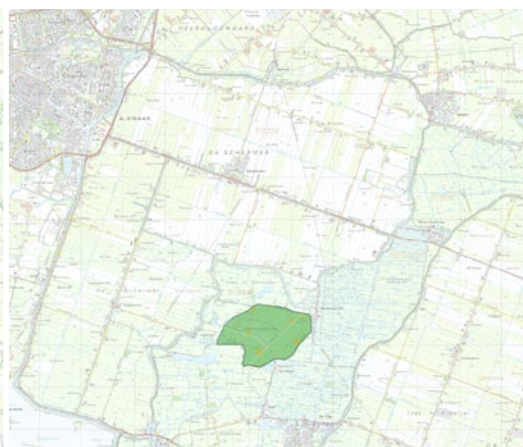
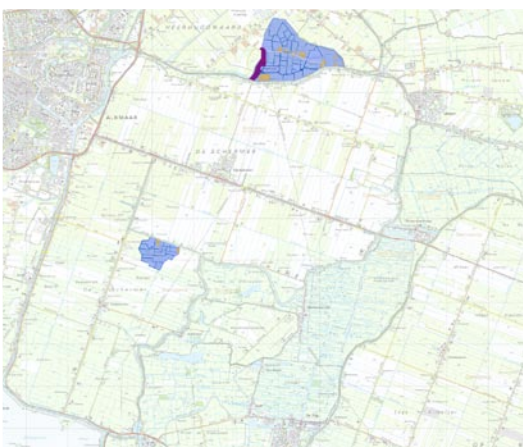
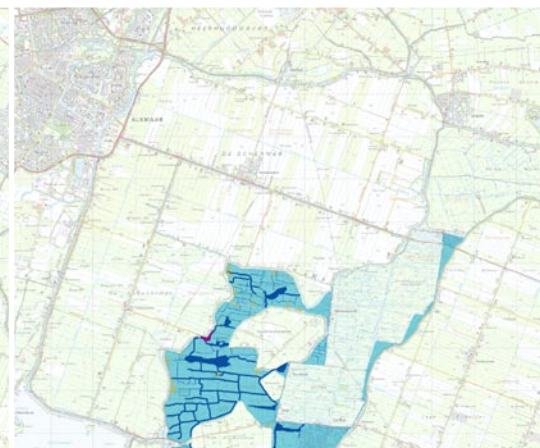
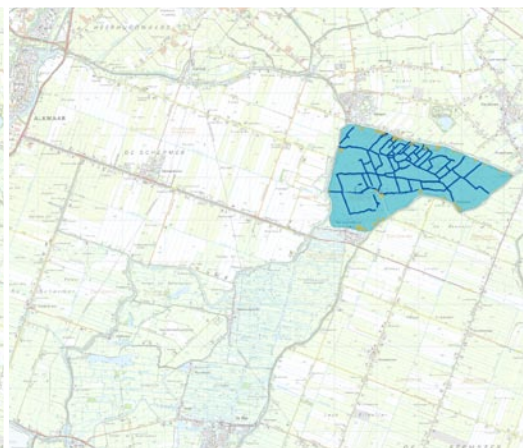
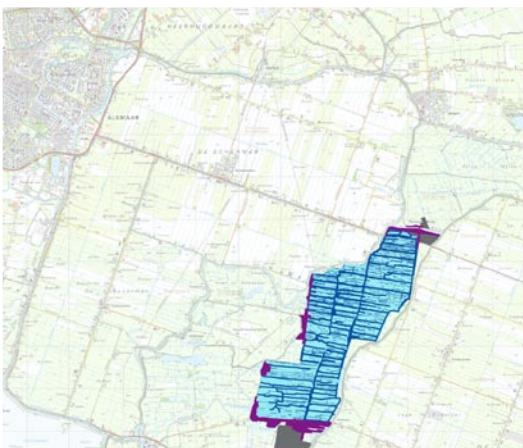
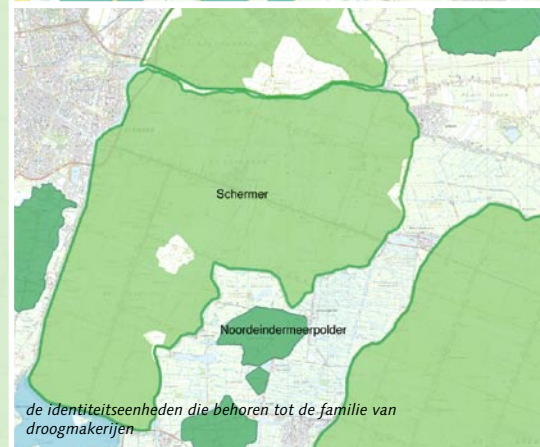
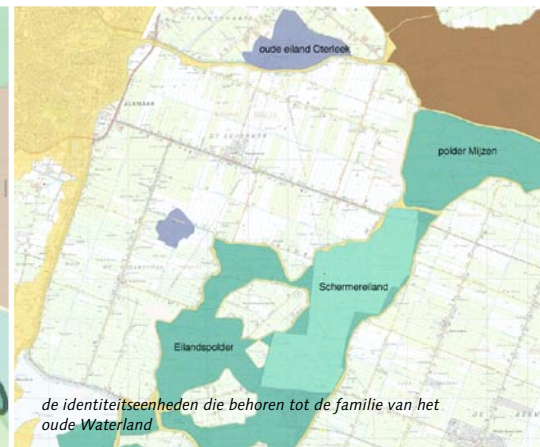
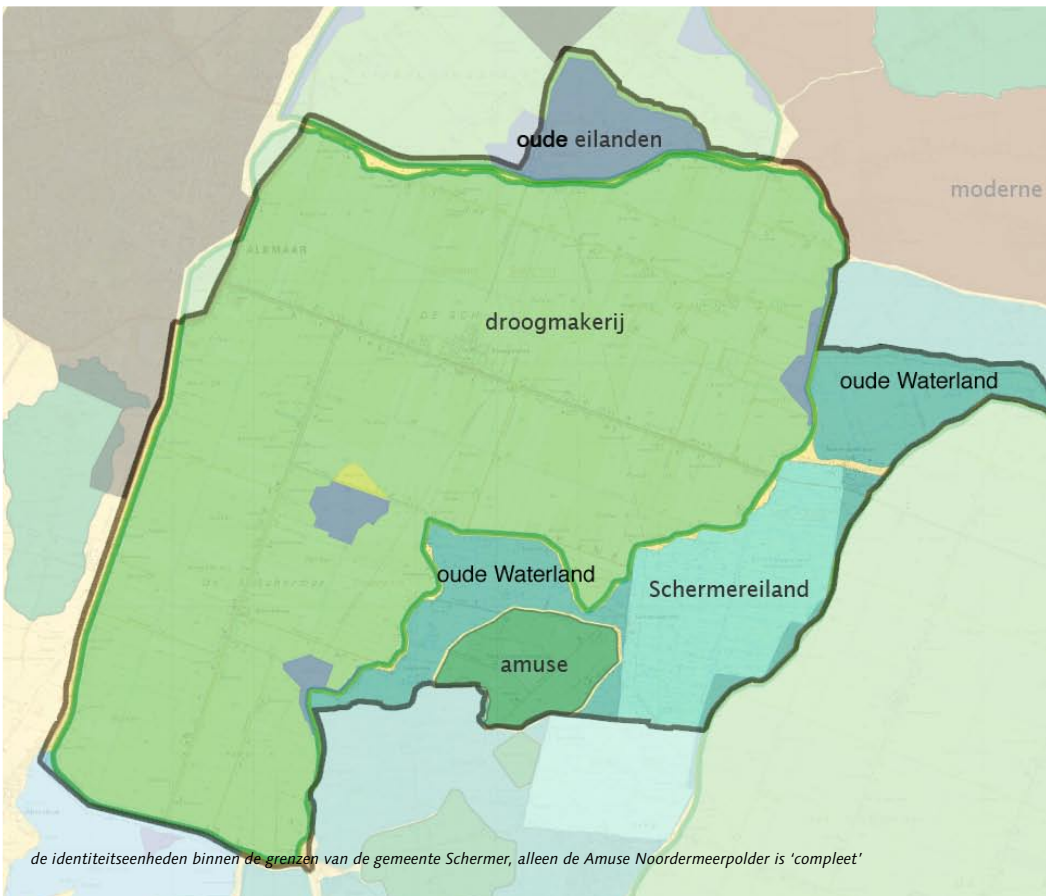
3 De polder Mijzen

De Polder Mijzen, met de langste waterlijnen, is uniek omdat het het enige stukje Waterland is dat geen noemenswaardige bebouwing kent, ook niet op de dijken.

4 Het oude eiland Oterleek

Het oude Eiland Oterleek heeft zijn Waterlandse identiteit vermengd met de identiteit van het aangrenzende Westfriesland. Minder traditie en meer ondernemingszin, minder natuur en meer polder.

Identiteitseenheden

Bouwen in korrels

Binnen de eenheden van landschappelijke identiteit spelen de bebouwingsstructuren een belangrijke rol. De bebouwing wordt uitgedrukt in korrels. Een korrel is de samenhangende eenheid van gebouw en buitenruimte: huizen met hun tuinen, boerderijen met hun erven, buitenplaatsen met hun parken. De korrels liggen langs specifieke landschappelijke dragers, zoals waterlopen, (hoofd)wegen, dijken, kavelpatronen en terpen. De korrels kunnen dicht op elkaar staan aan de drager en vormen dan een dorpsstructuur, maar er zijn ook dragers waar de korrels ver van elkaar af liggen in losse landelijke structuren. De bebouwingsstructuren zijn mede bepalend voor de identiteit van een landschap. Er zijn binnen de eenheden van landschappelijke identiteit herkenbare overeenkomsten tussen de bebouwingsstructuren. Maar er zijn ook verschillen, die elke bebouwingsstructuur op zich weer uniek maken.

Dorpen

Als de korrels langs een drager een aaneengesloten bebouwing vormen met een naam, spreken we van een dorpsstructuur. Veel dorpsstructuren hebben ook nog een kern met voorzieningen zoals een kerk, winkels of een school. Dit zijn echte dorpen. Iedere dorpsstructuur heeft een eigen samenstelling en ritmiek van korrels, en soms ook een specifieke structuurdrager. Vaak zijn er ook typische bouwstijlen te herkennen.

Losse korrelstructuren

Losse korrelstructuren zijn landelijke linten waar de bebouwingskorrels zo ver uit elkaar staan dat ze geen aaneengesloten bebouwing vormen. Het zijn losse korrels aan een drager, meestal een weg of een vaart. Er is een duidelijke samenhang tussen de korrels, korrels en drager vormen een herkenbare landschappelijke bebouwingsstructuur. De losse korrelstructuren komen met name voor in de droogmakerijen. In iedere droogmakerij heeft de structuur een eigen samenstelling en ritmiek van de korrels.

Bij het bepalen van bebouwingsmogelijkheden aan deze losse korrelstructuren spelen de korrelkenmerken per structuur een grote rol.

De verschillende korrels

- 1 dijkkorrels: menging van (smalle) burgerhuizen en forse boeren gebouwen schouder aan schouder pal aan de weg
- 2 burgerkorrels: eenvoudige vrijstaande burgerhuizen met rondom een tuin op kleine kavel aan de drager
- 3 ruime burgerkorrels: grote complexe burgerhuizen met uitgesproken architectuur op ruime kavel aan de drager
- 4 bijzondere kernkorrels: (ensemble van) bijzondere volumes, met architectuur van hoge kwaliteit, die een openbare ruimte vormen
- 5 het verzamelerf: verschillende boerse volumes die een variatie aan woningen bevatten op een groot groen collectief erf aan de drager. De volumes kunnen ook andere functies bevatten.
- 6 bijzondere groene korrels: formeel ensemble van hoofd- en bijgebouw(en) met bijzondere architectuur in een grote groene parktuin van allure
- 7 hof: introvert ensemble van als architectonische eenheid ontworpen bijzondere volumes die een semi-openbare ruimte insluiten

De korrelstrategie

Per bebouwingsstructuur zullen de verschillende korrels in andere samenstelling en met andere eigenschappen voorkomen. Om deze soms subtiele verschillen te behouden worden de verschillende bebouwingsstructuren onderzocht op kenmerken die specifiek zijn voor hun korrels en hun lokatie. Deze worden in **Criteria voor beeldkwaliteit** vertaald. Deze kenmerken geven vervolgens een eigen kleur aan de algemene korrels die als bouwstenen voor uitbreiding zullen dienen. Per bebouwingsstructuur wordt een strategie voor ontwikkeling beschreven. Deze heeft als uitgangspunt het passend in de landschappelijke en dorpse context verder groeien van de bebouwingsstructuur.

De zonering van de korrels

Op de zoneringkaart is aangegeven waar de beschreven strategie voor ontwikkeling plaats kan vinden en met welk type korrel als bouwsteen. De kaart geeft *potentiële* bouwlocaties aan, geen *zekere* of *bestemde*. De gemeente/gemeenschap kiest uiteindelijk zelf waar en wanneer er ontwikkeld wordt.

dijkkorrels

burgerkorrels

ruime burgerkorrel

dijkkorrels

burgerkorrel

ruime burgerkorrel

bijzondere kernkorrel

verzamelerf

bijzondere groene korrel

bijzondere kernkorrel

verzamelerf

bijzondere groene korrel

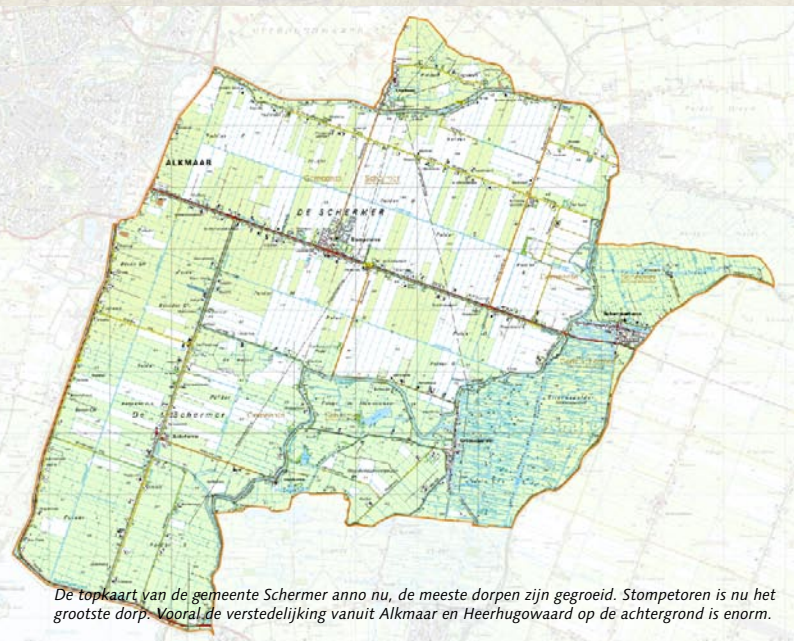
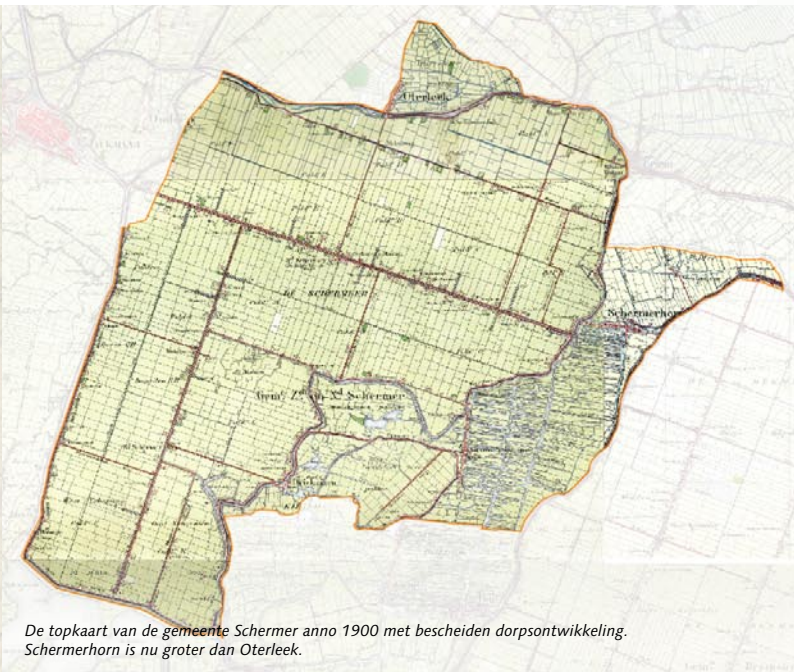
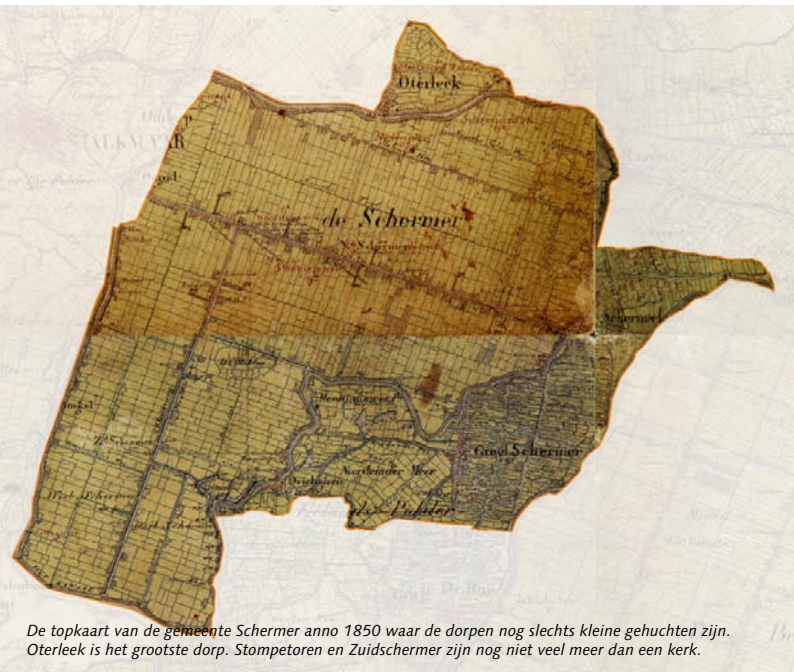
dijk als drager

weg als drager

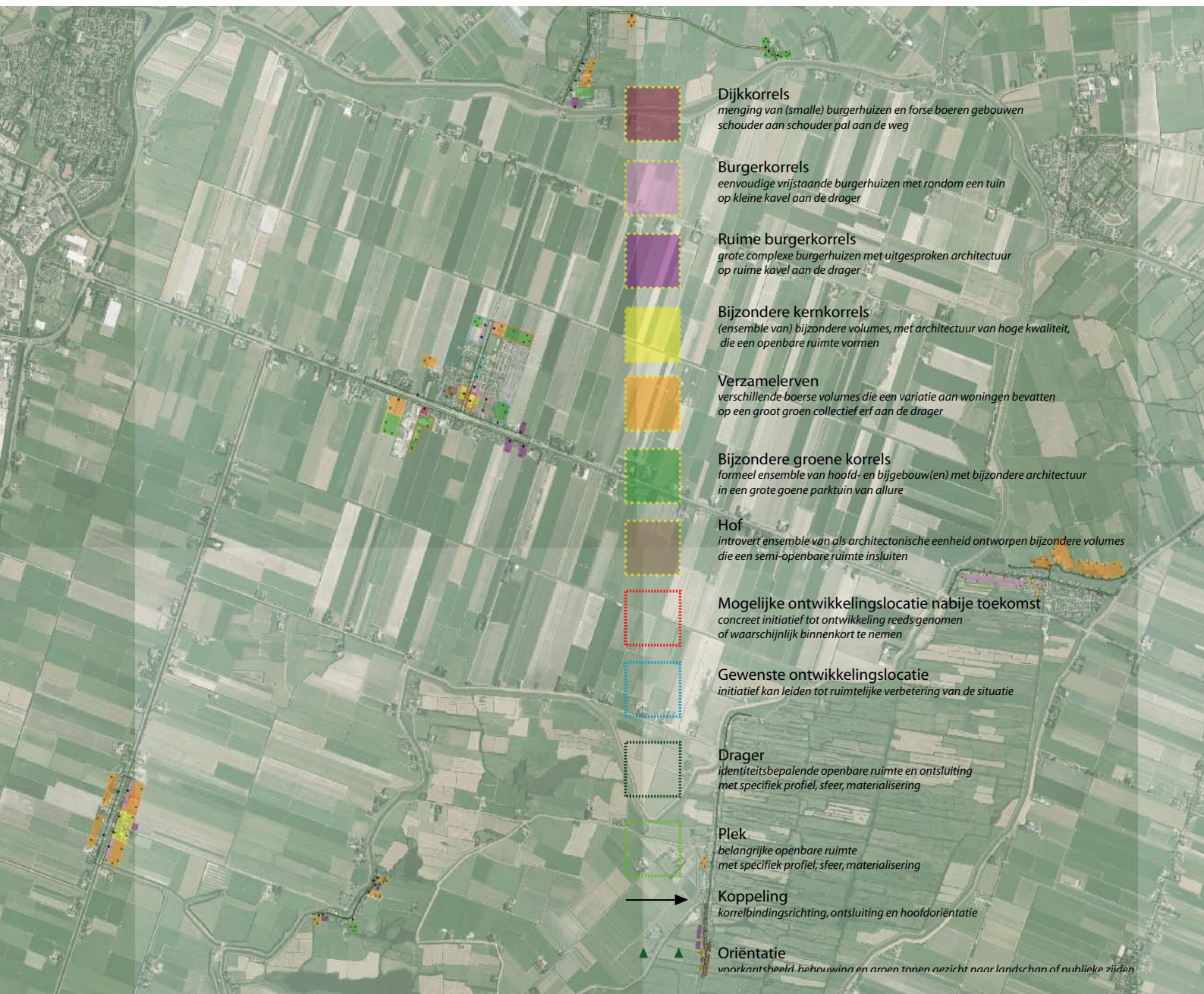
vaart als drager

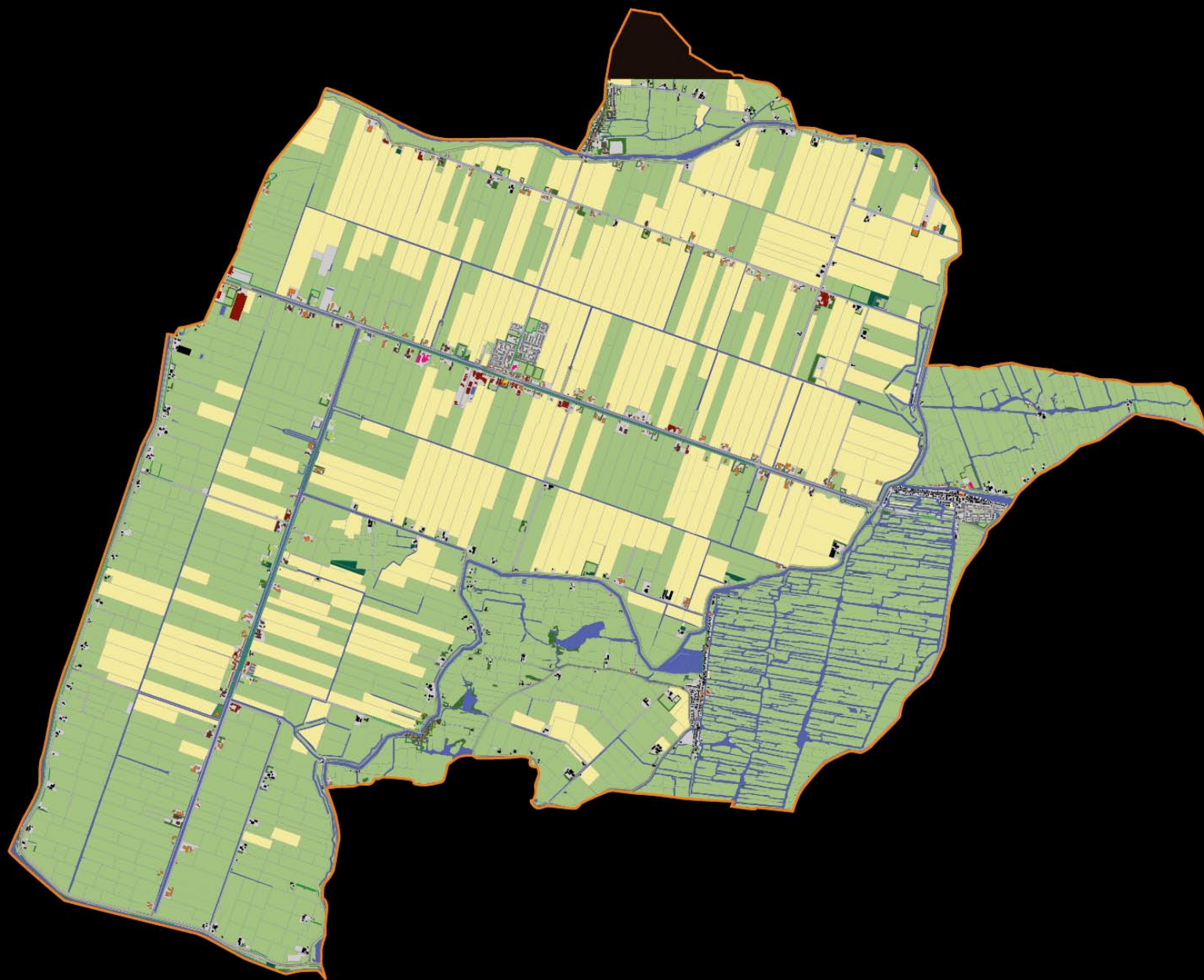
Mogelijke groei

Zonering

Buitengebied

Beeldkwaliteitsplan Schermer 26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

'structuurloze' losse korrels in de mooie Eilandspolder

'korrelloos' Schermereiland

losse korrel in de Schermer

groene lijnen van stolpboerderijen met erfbeplanting maken krachtige structuurlijnen in de open polder

onbeplant nieuw erf langs ontginningslijn, verlies van identiteit door gebrek aan groene voet

restanten van een carré

een prachtig carré met dubbele waterring en hoge opgaande beplanting

carré met dubbele waterring

nieuw erf zonder beplanting, verlies van landschappelijke structuur

woonhuis met beplant erf versterkt landschappelijke structuur

woonhuis op restanten van een oud carré

woonhuis zonder beplanting, verlies van landschappelijke structuur

bij uitbreiding van het erf moet de groene voet meegroeien

meerdere adressen binnen een grote groene voet verzameld

groene structuurlijnen met grote boerse volumes en grote landschappelijke groene voet maken de identiteit van de Schermer

Buitengebied

Profiel

Het buitengebied omvat het totale grondgebied van de Gemeente Schermer uitgezonderd de dorpen. Er liggen verschillende eenheden van identiteit met elk een eigen type losse korrelstructuren. De droogmakerijen Schermer en Noordeindermeerpolder, het oude eiland Polder Oterleek, het oude land van de Polder Mijzen en de Eilandspolder met daarin het natuurreservaat van het Schermereiland.

Niet in alle eenheden komen losse korrels voor. Het oude Schermereiland is, op de dorpen na, onbebouwd en Polder Mijzen heeft binnen het Schermerse grondgebied slechts een klontje van 4 losse korrels. De Eilandspolder heeft een klein aantal losse korrels langs de dijk van de Schermerringvaart. De polder Oterleek heeft 14 losse korrels aan de Polderweg en de Noordeindermeerpolder, die geen dorpen kent, heeft er 8.

De grote aantallen losse korrels liggen in de droogmakerij de Schermer. Terwijl in de andere identiteits-eenheden de losse korrels vaak 'structuurloos' in het buitengebied liggen kan je hier echt spreken van losse korrelstructuren. Er liggen ongeveer 240 erven en 86 vrijstaande woningen langs de ontworpen lijnen zoals de Noorder- en de Zuidervaart in het buitengebied. De Schermer ontleent zijn identiteit aan deze losse korrelstructuren, met name aan de grote stolpen met hun grote groene erven.

Bouwen van nieuwe losse korrels in het buitengebied is niet in alle identiteitseenheden een gewenste ontwikkeling. Binnen het Schermereiland is de leegte bijvoorbeeld een te behouden kwaliteit. Ook in de Eilandspolder met zijn mooie waterrijke, natuurlijke landschap. Nieuwe losse korrels dragen hier niet bij aan het verbeteren van de kwaliteit. Passend is het hier om juist alleen aan de dorpen verder te bouwen. In de polder Mijzen, de polder Oterleek en de Noordeindermeerpolder kunnen nieuwe korrels de nu wat onherkenbare korrelstructuur wel verder 'aanzetten'. Het gaat niet om grote aantallen, zo'n 4 of 5 per polder. In de Schermer daarentegen kunnen grotere aantallen nieuwe losse korrels echt een versterking van de structuur opleveren. De polder is er groot genoeg voor en de structuurlijnen kunnen veel meer korrels dragen, de structuur is nog niet overal volgroeid. Naast nieuwe korrels speelt in het buitengebied ook de transformatie van bestaande korrels. Er zullen steeds meer boerenbedrijven verdwijnen en boerenkorrels beschikbaar komen voor wonen of andere bedrijfsvoering. De transformatie van deze erven is van grote invloed op de identiteit van het landschap.

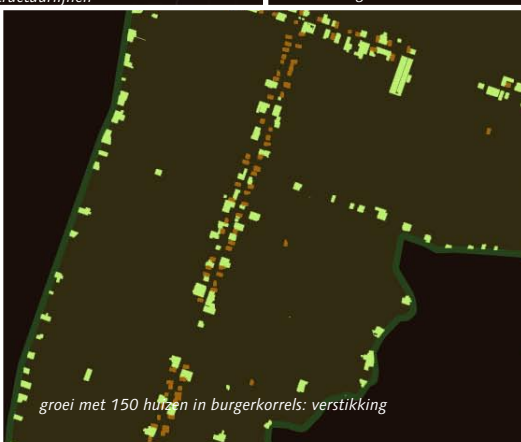
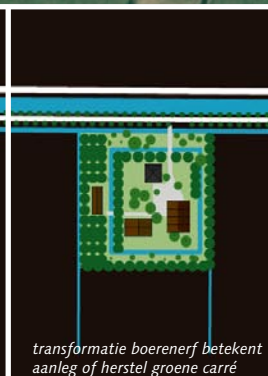
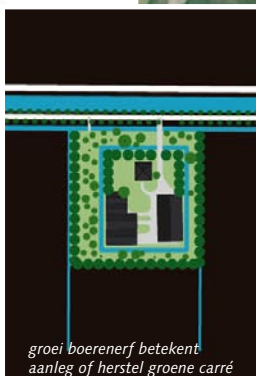
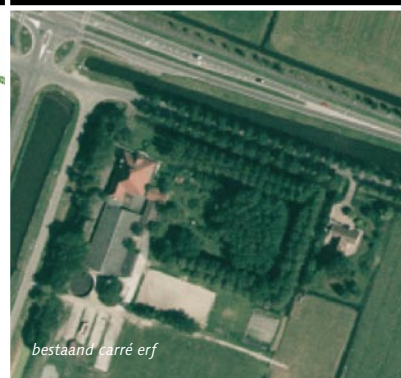
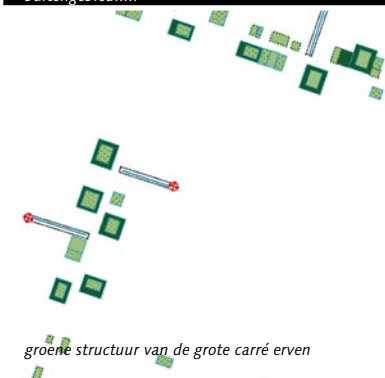
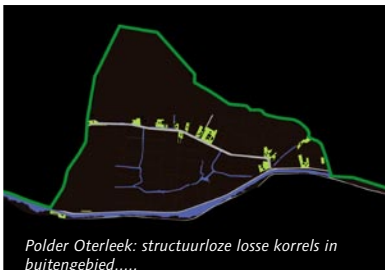
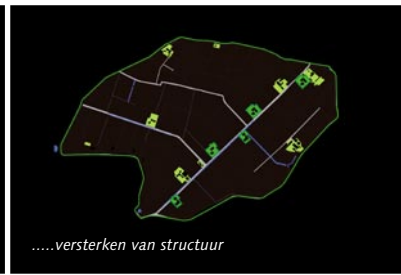
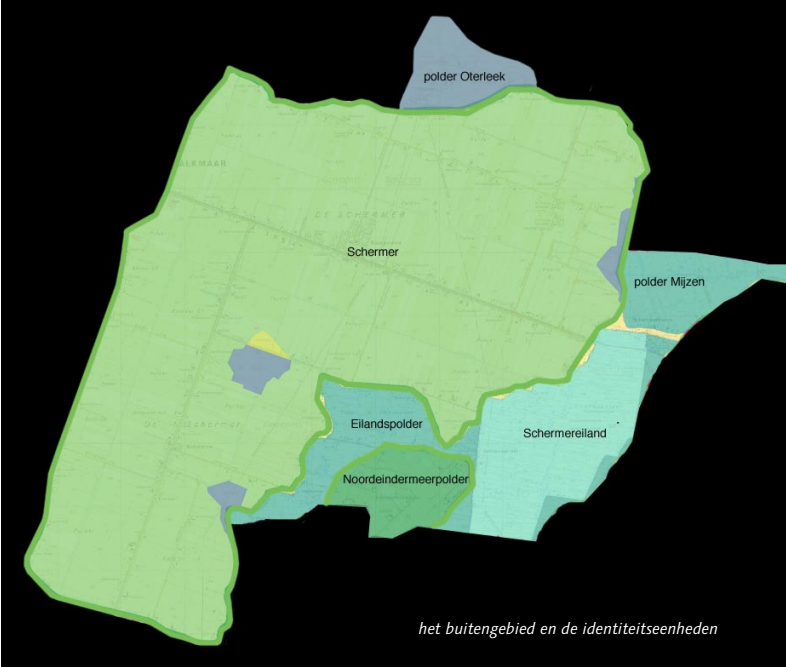
Strategie

Binnen het buitengebied van de gemeente Schermer heeft De Schermer de grootste losse korrel 'potentie'. De Polder, in 1639 drooggemalen, is een ontworpen landschap waarin de losse korrels getekend zijn langs de lange lijnen van de rechtlijnige verkaveling. Nieuw te bouwen korrels moeten daarom ook ontwikkeld worden langs deze ontworpen lijnen.

De losse korrels hadden oorspronkelijk vaak een voor de Schermer typisch erf van watergangen en boomwallen in dubbele carrévorm. Soms waren deze carré erven heuse buitenplaatsen (Wittenburg). De Schermer kreeg daarmee een heel eigen gezicht van krachtige groene ontginningslijnen in een verder open landschap. Inmiddels zijn veel carré erven grotendeels verdwenen en daarmee ook veel van de dichte boombeplantingen. De Schermer is minder groen geworden en die trend zet zich door met de komst van nieuwe, vaak geheel onbeplante burgerkorrels met een kleine siertuin. Maar ook met de modernisering van boerenbedrijven ging veel beplanting verloren. De identiteit van de Schermer wordt bepaald door de grote groene boerenerven. Burgerkorrels hebben een te kleine kavel om echt groen op een landschappelijke schaal te realiseren. Daarom is bouwen in verzamelerven met een grote groene voet in de Schermer gewenst. En dan liefst weer in de oorspronkelijke carrévorm.

In de polder Oterleek en de Noordeindermeerpolder is het in het buitengebied ook goed om verzameler-ven te bouwen. Er moet een herkenbaar onderscheid zijn tussen buitengebied en dorp. In het buitengebied moet de schaal van beplanting de particuliere tuin ontstijgen. In de Noordeindermeerpolder (droogmakerij zonder dorp) is een T kruising van wegen waar kleinere burgerkorrels gecombineerd kunnen worden met verzamelkorrels. Zo kan een klein kruispunt-dorpje 'groeien' zoals dat ook in grote droogmakerijen het ooit gebeurd is.

Bij de transformatie van boerenerven naar woon-erven verdwijnen vaak de grote boerenschuren om plaats te maken voor burgerhuizen waarbij het boerenerf wordt opgedeeld in kleinere kavels. Dit betekent naast het verdwijnen van de grote boerse volumes ook het verdwijnen van de grote landschappelijke beplantingen. Het gevolg is schaalverkleining en verlies van identiteit. Bij transformatie moet de grote landschappelijke schaal eerder worden versterkt. Dit kan door woningen te ontwikkelen in verzameler-ven met verschillende grotere volumes op een grote gemeenschappelijke groene voet.

Criteria voor beeldkwaliteit

	Dijkkorrels <i>menging van (smalle) burgerhuizen en forse boeren gebouwen schouder aan schouder pal aan de weg</i>
	Burgerkorrels <i>eenvoudige vrijstaande burgerhuizen met rondom een tuin op kleine kavel aan de drager</i>
	Ruime burgerkorrels <i>grote complexe burgerhuizen met uitgesproken architectuur op ruime kavel aan de drager</i>
	Bijzondere kernkorrels <i>(ensemble van) bijzondere volumes, met architectuur van hoge kwaliteit, die een openbare ruimte vormen</i>
	Verzameler <i>verschillende boerse volumes die een variatie aan woningen bevatten op een groot groen collectief erf aan de drager</i>
	Bijzondere groene korrels <i>formeel ensemble van hoofd- en bijgebouw(en) met bijzondere architectuur in een grote goene parkuin van allure</i>
	Hof <i>introevert ensemble van als architectonische eenheid ontworpen bijzondere volumes die een semi-openbare ruimte insluiten</i>
	Mogelijke ontwikkelingslocatie nabije toekomst <i>concreet initiatief tot ontwikkeling reeds genomen of waarschijnlijk binnenkort te nemen</i>
	Gewenste ontwikkelingslocatie <i>initiatief kan leiden tot ruimtelijke verbetering van de situatie</i>
	Drager <i>identiteitsbepalende openbare ruimte en ontsluiting met specifiek profiel, sfeer, materialisering</i>
	Plek <i>belangrijke openbare ruimte met specifiek profiel, sfeer, materialisering</i>
	Koppeling <i>korrelbindingsrichting, ontsluiting en hoofdoriëntatie</i>
	Oriëntatie <i>voorkantsbeeld, bebouwing en groen tonen gezicht naar landschap of publieke zijden</i>

Verzameleren aan de Polderweg Oterleek en de Middenweg in de Noordeindermeerpolder:

- verzameleren direct aan de weg ontsloten
- voldoende open ruimte tussen de erven onderling
- verzamelerfgrs landschappelijk oplossen met bomensingel

Verzameleren aan het einde van de Vrouwenweg in de polder Mijzen:

- verzameleren dicht op elkaar
- veel bomen op de kavel
- veel groen naar de weg
- bebouwing meer achterop de kavel
- erfafscheiding landschappelijk oplossen met wind-singels en hagen

Verzameleren in de Schermer:

- verzameleren direct aan de weg ontsloten
- voldoende groene ruimte (weide of bossage) tussen de erven onderling
- erven moeten carré erven zijn, naar oude Schermerse traditie
- alle bebouwing moet binnen de groene randen van de carré vallen

Transformatie van erven in het buitengebied:

- versterken van de grote groene voet
- groot boers hoofdvolume houden of maken
- niet ruimtelijk opsplitsen van erf

Groei van erven in het buitengebied:

- meegroeien of herstellen van de grote groene voet

Uitbreiding

Driehuizen

Beeldkwaliteitsplan Schermer

26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

romantische hollandse parel

Driehuizerweg

prachtig kappenspel achter de Schermerringvaart

bebouwing dicht opeen.....

...direct aan de weg.....

.... en in traditionele houtbouw

klein centrum van voorzieningen rond de kerk

dichte dijkzijde

dichte dijkzijde

groene open landzijde

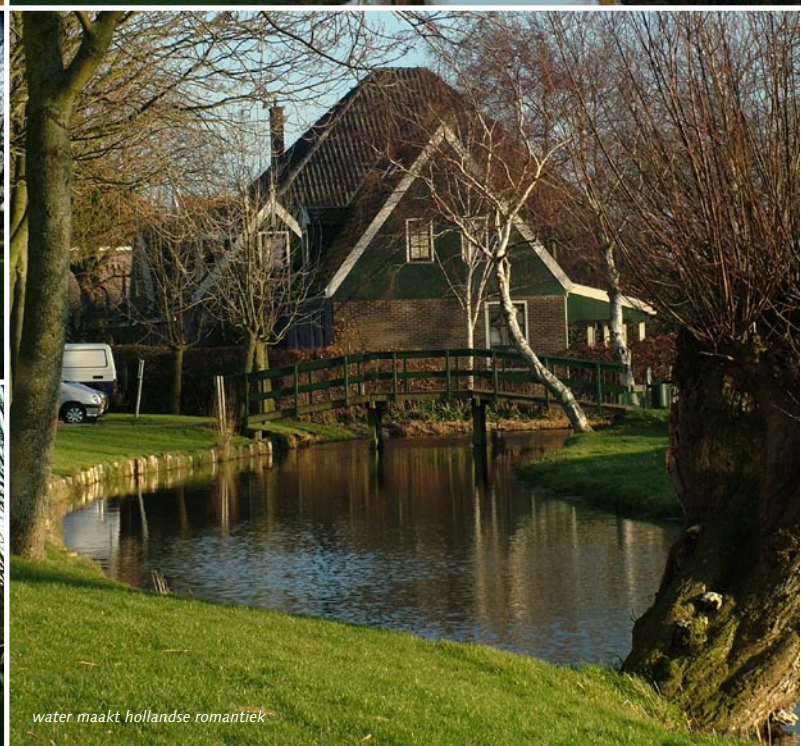
water afgeschermd met schuttingen

water legt verbinding naar het landschap

vaarwater

water maakt hollandse romantiek

westzijde: een paar eenvoudige rijtjeshuizen aan een groot leeg veld, weg romantiek

oostzijde: dicht boeren erf als afsluiter, weg romantiek

Driehuizen

Profiel

Het dorp Driehuizen is een romantische hollandse parel. Het dorp lag vroeger op de dijk van een stuk land (de huidige Eilandspolder) tussen de grote wateren van Beemstermeer en Schermeer. Na drooglegging van deze meren kwam het dorp aan de dijk van de Schermerringvaart te liggen samen met de inmiddels verdwenen nederzettingen de Laen en de Wouthuysen. Bij het ontwerp van de Schermer heeft Driehuizen, net als Oterleek een belangrijke rol gespeeld als ankerpunt naar het oude land. Het dorp kreeg binnen het Schermergrid een as, de Driehuizerweg, met een brug over de ringvaart. Hierdoor kwam het dorp op een belangrijke 'zichtpositie' te liggen. Het spel van rode kapjes aan de Schermerringvaart is een prachtig beeld vanuit de grote lege polder.

Driehuizen heeft een echt ouderwetse Waterlandse sfeer. De huizen en boerderijen in traditionele houtbouw staan dicht op elkaar langs de dijk (de structuurdrager), met hun gevel direct aan de weg. Het dorp heeft een klein centrum met een kerk, een school en een café. Achter dit centrum ligt een van de mooiste (ongebruikte) plekken van het dorp met prachtige vergezichten over het brede water van de Kruissloot.

De dijkzijde is dichtbebouwd, de landzijde daarentegen is groen en open met doorzicht naar het achtergelegen landschap. Hier staan stolpboerderijen met mooie grote bomen op het erf. De landzijde maakt dat het dichtbebouwde dorp toch een heel groen en landelijk karakter heeft. De brede sloten aan de landzijde geven het dorp zijn hollandse romantiek en verbinden het met het omringende landschap.

De oostzijde van het dorp wordt afgesloten door een groot boerenerf. Het boerenerf laat weinig zicht op het omringende landschap en vormt zo een barrière, terwijl het ook een mooie grote landelijke korrel zou kunnen zijn binnen het dorp. Aan de westzijde eindigt het dorp met een paar eenvoudige moderne rijtjeshuizen aan een groot leeg veld. Aan beide einden ontbeert het dorp nog de typische Driehuizense romantiek.

Strategie

Bouwen aan het dorp is verder bouwen aan de identiteit van romantische hollandse parel.

Aan de landzijde van de dijk in een groene open landelijke bebouwing omgeven door pittoreske waterlopen. Op de dijk zelf dicht op elkaar en pal aan de straat.

Driehuizen kan zowel aan de west- als aan de oostzijde van de structuurdrager verder groeien.

Aan de westzijde is de dijkzijde al bebouwd en is er alleen ruimte voor een verzamelerf en twee landelijke woningen met grote tuin aan de landzijde. Een grote groene voet, verbreding van het water, doorzichten naar het achterliggende landschap en bebouwing in traditionele stijl maken de romantische kwaliteit. Aan de oostzijde is nog ruimte op de dijk zelf. Hier kan een reeks kleine traditionele houten woningen worden gebouwd, pal aan de straat. Aan de landzijde moet de herinrichting van het bestaande boerenerf een ruimtelijke verbetering opleveren met meer doorzicht naar het landschap. Dit in samenhang met nieuwe landelijke woningen aan de landzijde. Het totaal ontworpen als een landschapsplan met waterlopen, bosjes en natuur die aansluiten op het landschap en een mooie ecologische en recreatieve verbinding leggen.

Op de mooiste plek van het dorp moet een openbare ruimte worden ontworpen. Een plek die het achterliggende prachtige landschap binnen bereik van alle dorpingen brengt. Het centrum van het dorp kan bovendien wel 'versterkt' worden met een extra functie en volume. Achter de kerk, naast de begraafplaats is ruimte voor een grotere bebouwingskorrel in een grote groene voet, een hof met een parkachtige tuin. Deze hof en tuin leggen de verbinding naar het achterliggende landschap. De hof kan een 'dorpse' functie krijgen. De tuin kan een openbare tuin zijn met een ligweide aan het water en een vertrekpunt van bootjes.

Driehuizen door de eeuwen heen

Driehuizen

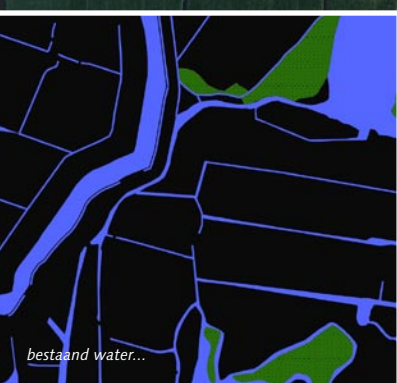
Driehuizen: identiteitseenheid van de Eilandspolder

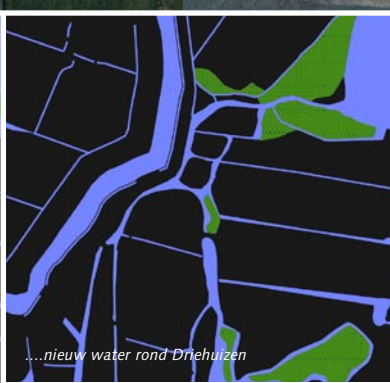
dichte dijkzijde

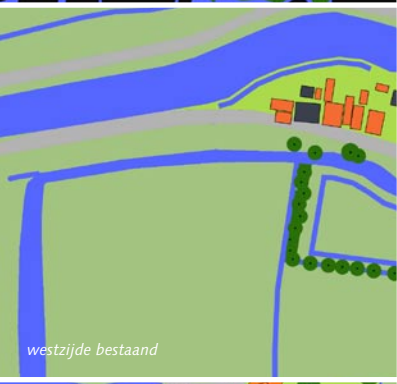
groene open landzijde

bestaand water...

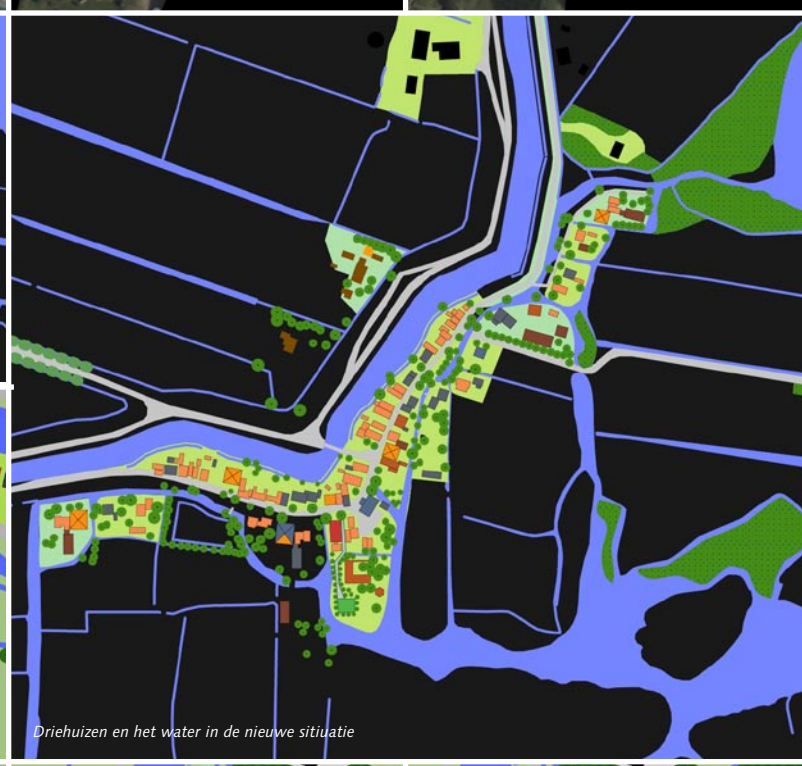
...nieuw water rond Driehuizen

westzijde bestaand

westzijde met landelijke korrels

Driehuizen en het water in de nieuwe situatie

bestaande situatie achter de kerk

hof met grote groene tuin achter de kerk

oostzijde bestaand

oostzijde met landelijke korrels

Criteria voor beeldkwaliteit

Verzamelerven aan de landzijde:

- volumes in een mooie ruimtelijke compositie met veel doorzicht naar het landschap
- ruime waterlopen en bosjes als erfscheiding
- geen schuttingen en hekken langs het water
- waterlopen aansluiten op waternetwerk
- grote bomen aan voor- en achterzijde
- traditionele architectuur aansluitend bij de architectuur van het dorp

- bebouwing zo plaatsen dat een ruimtelijke relatie met het centrum en met het landschap ontstaat
- 'dorpse' voorziening in bebouwing opnemen
- parktuin met openbare functie, openbare oevers en wandelpad

Ruime burgerkorrels aan de landzijde:

- huizen samengesteld uit verschillende volumes in een grote landelijke tuin
- volumes in een mooie ruimtelijke compositie met veel doorzicht naar het landschap
- ruime waterlopen als erfscheiding, eventueel aangevuld met oeverbeplanting
- geen schuttingen en hekken aan het water
- waterlopen aansluiten op waternetwerk
- traditionele architectuur aansluitend bij de architectuur van het dorp

Dijkkorrels op de dijk:

- bebouwing van uitsluitend kleinere huizen met een kap
- mooi kappenspel naar de Ringdijk
- traditionele houtbouw

Bijzondere groene korrel in het centrum:

- bebouwing van een enkel groot volume in een grote groene parktuin
- bebouwing met uitstraling naar het park, zoals een hof met openbare binnentuin of een voornaam landhuis

	Dijkkorrels menging van (smalle) burgerhuizen en forse boeren gebouwen schouder aan schouder pal aan de weg
	Burgerkorrels eenvoudige vrijstaande burgerhuizen met rondom een tuin op kleine kavel aan de drager
	Ruime burgerkorrels grote complexe burgerhuizen met uitgesproken architectuur op ruime kavel aan de drager
	Bijzondere kernkorrels (ensemble van) bijzondere volumes, met architectuur van hoge kwaliteit, die een openbare ruimte vormen
	Verzamelerven verschillende boerse volumes die een variatie aan woningen bevatten op een groot groen collectief erf aan de drager
	Bijzondere groene korrels formeel ensemble van hoofd- en bijgebouw(en) met bijzondere architectuur in een grote groene parktuin van allure
	Hof introvert ensemble van als architectonische eenheid ontworpen bijzondere volumes die een semi-openbare ruimte insluiten
	Mogelijke ontwikkelingslocatie nabije toekomst concreet initiatief tot ontwikkeling reeds genomen of waarschijnlijk binnenkort te nemen
	Gewenste ontwikkelingslocatie initiatief kan leiden tot ruimtelijke verbetering van de situatie
	Drager identiteitsbepalende openbare ruimte en ontsluiting met specifiek profiel, sfeer, materialisering
	Plek belangrijke openbare ruimte met specifiek profiel, sfeer, materialisering
	Koppeling korrelbindingsrichting, ontsluiting en hoofdoriëntatie
	Oriëntatie voorkantsbeeld, bebouwing en groen tonen gezicht naar landschap of publieke zijden

Uitbreiding

A stylized map of the Schermer area, showing a network of blue waterways (canals and rivers) and green land parcels. A central strip of land, outlined in white, contains a dense cluster of small orange and brown buildings, representing a village or farmstead. The map is oriented vertically, with the waterways flowing from top to bottom. The right side of the map is partially obscured by a solid blue vertical bar.

Grootschermer

Beeldkwaliteitsplan Schermer

26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

Grootschermer, dorp met fraaie landschappelijke ligging, dorp zonder monumentaal te zijn

structuurdrager, de dijk, groen dorpslint met voorzieningen

panoramische ligging van het Noordeinde

naar binnen gekeerd Zuideinde

variatie in architectuur

stolpboerderijen domineren het dorpsbeeld

voortuinen dragen bij aan het groene dorpsbeeld

grote bomen op boereerven

met tuinen tot aan de weg, zonder stoep

seniorencomplex aan 't Waver

huizenrijtjes aan het Zuideinde met 'ondorps' stoepen

nieuwbouwijk, monotone herhaling zonder groen en grote bomen.....

.....en zonder voortuinen maakt stengig en 'ondorps'

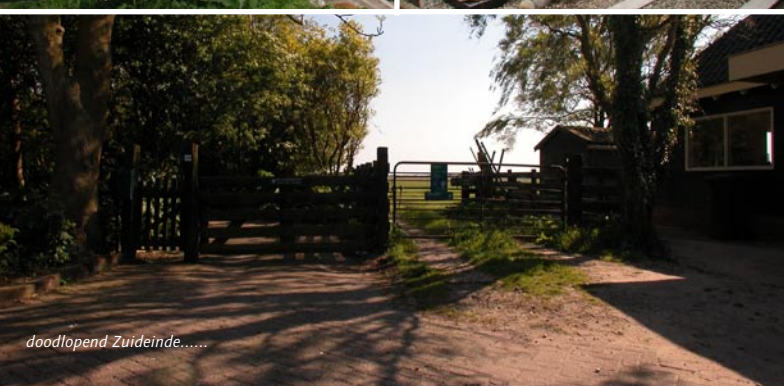
vrije kavels nieuwbouw, gelijke volumes, gelijke kappen, nog te weinig variatie

dorpse variatie met kleine en grote volumes en kappen

water oppakken als landschappelijke verbinding bij dorpsuitbreiding

doodlopend Zuideinde.....

.....wordt doorlopend Zuideinde

Grootschermer

Profiel

Oorspronkelijk lag Grootschermer in het midden van het Schermereiland tussen de grote wateren van het Schermeer en het Beemstermeer. Nu ligt het dorp Grootschermer op de dijk van het Schermereiland tussen de grote droogmakerijen Beemster en Schermer. Het dorp heeft een prachtige landschappelijke ligging met enerzijds het romantische oude eiland met ontelbare sloten en wuivende rietkragen en anderzijds de grote weidsheid van de rationele Schermerpolder.

Grootschermer is altijd een boerendorp geweest en ook nu nog domineren de grote stolpboerderijen het dorpsbeeld. Het dorp is in de loop der eeuwen niet veel gegroeid, maar de laatste decennia zijn er vooral burgerhuizen bijgebouwd en zelfs een kleine nieuwbouwwijk.

Eigenlijk bestaat het dorp uit één weg met bebouwing op de dijk (de structuurdrager). Hier liggen ook alle voorzieningen zoals de kerk, het dorpscafé en de dorpsuper. Alle bebouwingskorrels hebben een tuin of erf dat direct aan de weg grenst. De vele bomen op de boerenerven en de ruime voortuinen van de huizen maken Grootschermer tot een heel groen dorp. Hierin verschilt het van de andere dorpen rond het Schermereiland die allemaal veel steniger zijn.

Het dorpslint kent een verschil tussen het noorden en het zuiden. Aan het enkelzijdige bebouwde Noordeinde staan veel grote boerenkorrels en enkele kleinere burgerkorrels met ertussen open ruimte en prachtig, panoramisch zicht op het landschap.

Het Zuideinde daarentegen is naar binnen gekeerd. De bebouwing ligt aan beide zijden van de weg en bestaat uit kleine burgerkorrels en zelfs huizenrijtjes met een enkele grote boerenkorrel ertussen. Het zicht op het omringende landschap is hier beperkt. De meeste groei heeft aan het Zuideinde plaats gevonden. Er is zelfs achter het dorpslint doorgebouwd met een seniorencomplex en een nieuwbouwwijk.

De architectuur in het dorp is rijk gevarieerd, veel boerderijen uit verschillende tijden, traditionele huizen in waterlandse houtbouw, eenvoudige eigentijdse huizen, onder architectuur gebouwde huizen en hoge houten schuren, alles staat door elkaar heen. De oude boerderijen met hun grote kapvolume en de kleine groene houten huizen pal aan de weg geven het dorp zijn 'Waterlandse' sfeer. Maar er staan in het dorp inmiddels meer moderne huizen dan traditionele. Het is deze menging van architectuur die Grootschermer zijn eigen identiteit geeft. Grootschermer is dorps zonder museaal te zijn.

Strategie

Verder bouwen aan Grootschermer is verder bouwen aan het dorp op het Schermereiland. Bouwen aan de structuurdrager, het Noordeinde en het Zuideinde.

Daarbij is de relatie van het dorp met het omringende landschap uitgangspunt voor vormgeving en moet de identiteit van gevarieerde dorps architectuur in een groene setting worden versterkt.

Het Noordeinde is een prachtig deel van het dorp met een verbluffende landschappelijke ligging. Het dorp wordt naar het noorden toe steeds dunner bebouwd om uiteindelijk totaal op te lossen. Aan het Noordeinde is sporadisch en zorgvuldig bouwen, herbouwen en verbouwen gewenst.

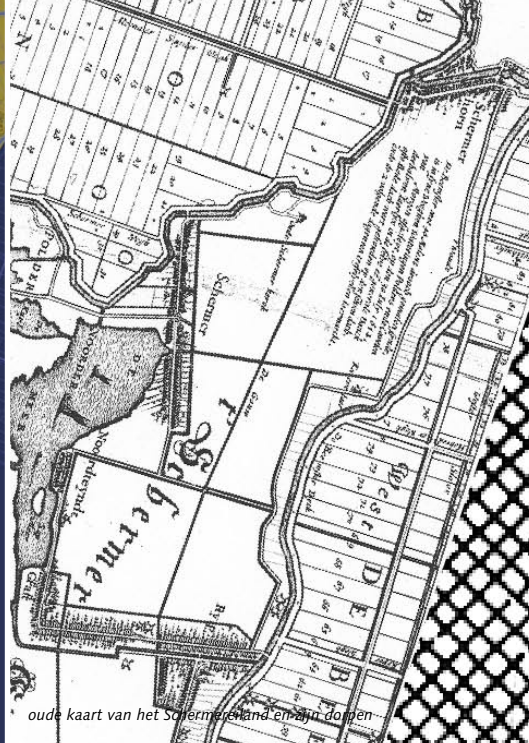
Het veel dichtere Zuideinde heeft niet zo'n krachtige relatie met het landschap en loopt zelfs dood in een keerlus. Het dorpslint zou hier verder kunnen groeien naar een meer geleidelijke overgang in het landschap. Het zuidelijk deel heeft ook een minder mooi stuk met zelfs bebouwing die helemaal geen relatie meer met de drager heeft. Hieronder vallen de huizenrijtjes aan het Zuideinde, de nieuwbouwwijk aan de F Wiedijk Jzn. straat en het senioren complex aan 't Waver. In deze delen van het dorp vinden we een ondorpse herhaling van dezelfde architectuurstijl en hetzelfde woningtype. Ook het groene beeld, wat kenmerkend is voor Grootschermer, valt hier weg omdat grote voortuinen en boerenkorrels ontbreken. Verder bouwen aan het Zuideinde biedt mogelijkheden voor versterking van de identiteit, waarbij de 'zwakke' delen kunnen worden herontwikkeld. Het dorp moet hier een grotere landschappelijke kwaliteit krijgen.

Door de waterloop achter het dorpslint op te pakken kan de bebouwing achter de structuurdrager toch een relatie met die drager krijgen. De ontsluiting moet dan direct van de drager aftakken. Langs deze waterloop en langs de drager zelf worden individuele woonhuizen gemengd met verschillende grotere volumes op verzamelerven. De verzamelerven hebben een groene voet met grote bomen die zorgen voor een groen beeld. De grotere volumes kunnen ook uitblinken in monumentale of traditionele architectuur om de woonhuizen meer vrij te laten in hun architectuur. De verzamelerven zijn geschikt om te worden ontwikkeld als seniorenerven, sociale koop of huurerven, bedrijfserven of meergezinserven.

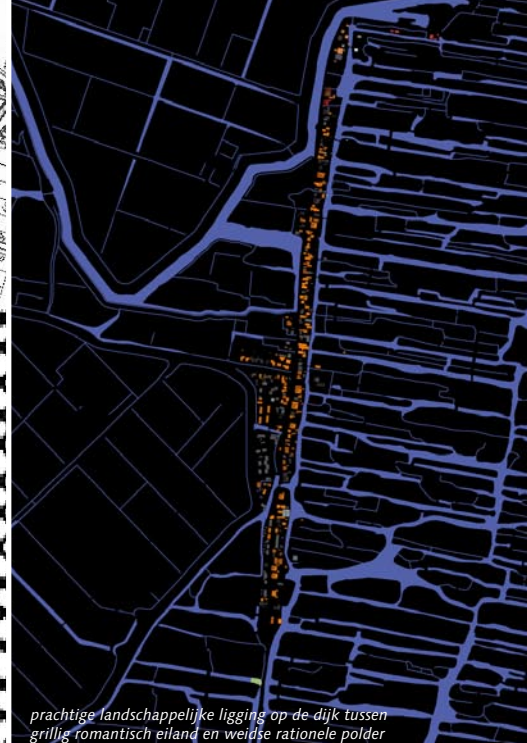
Grootschermer heeft ook nog een deel van de Schermerpolder binnen haar grondgebied liggen. Voor het bouwen in de Schermer is een aparte beeldkwaliteitsfolder Buitengebied.

het dorp Grootchermer op de rand van het oude Schermer eiland tussen Beemster en Schermer

oude kaart van het Schermer eiland en zijn dorpen

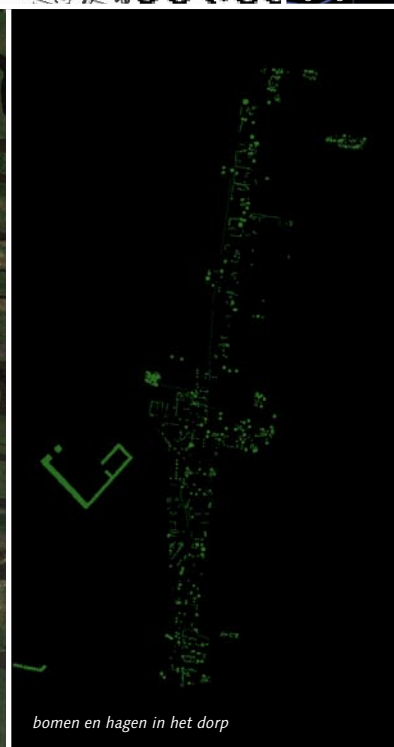
prachtige landschappelijke ligging op de dijk tussen grillig romantisch eiland en weidse rationele polder

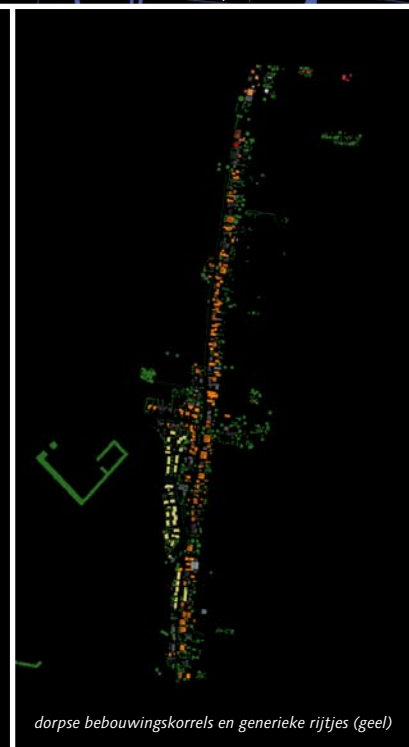
enkelzijdig, panoramisch Noordeinde

dubbelzijdig en naar binnen gekeerd Zuideinde

bomen en hagen in het dorp

dorpse bebouwingskorrels en generieke rijtjes (geel)

bestaande situatie

verder groeien aan Zuideinde en de waterloop, herontwikkelen zwakke delen Zuideinde

verder bouwen aan het Zuideinde

samenbrengen Zuideinde en waterloop

verder groeien achter het Zuideinde aan de waterstructuur

doodlopend Zuideinde wordt doorlopend Zuid-einde

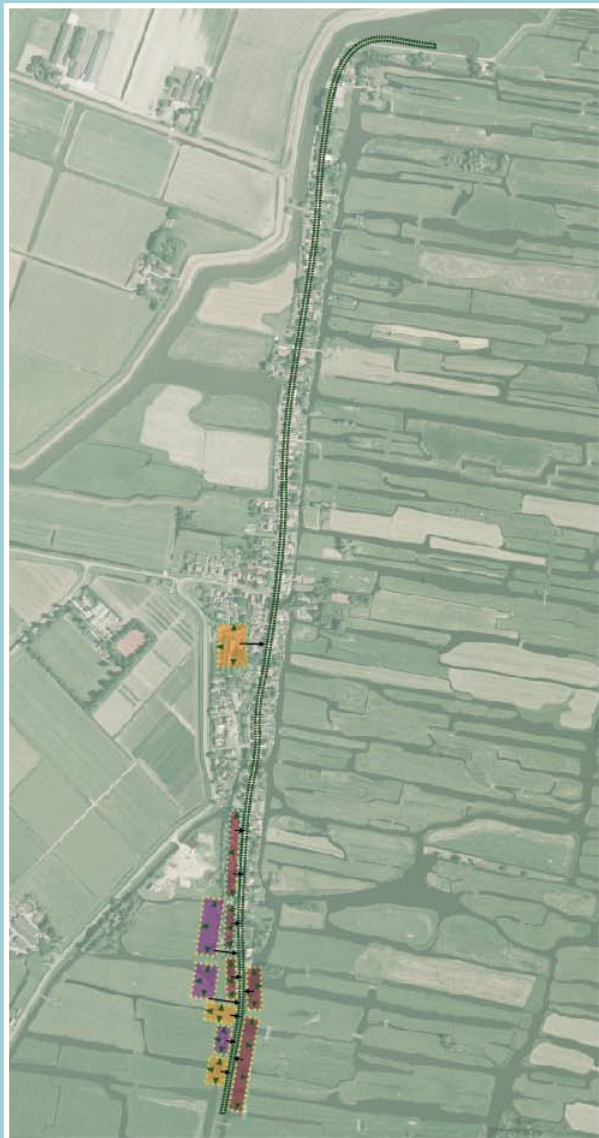

senioren woonwijk.....

.....wordt seniorenverzamelers met grote groene voet en verschillende gebouwvolumes

Criteria voor beeldkwaliteit

Verzamelerf aan 't Waver

- verzamelerf met thema senioren
- één groot en een aantal kleine volumes in een gezamenlijke parktuin
- groene voet met grote bomen
- erfafscheiding door middel van hagen
- landelijke bouwwijze met allure

Verzamelerf aan waterstructuur achter het Zuideinde:

- grote bomen ook aan voorzijde van bebouwing langs de weg
- tussen de volumes veel groene open ruimte
- nieuwe bebouwing sluit in variatie aan bij de bestaande boerse bebouwing in het hoofdlint
- erfafscheiding met water

Ruime burgerkorrels aan waterstructuur achter het Zuideinde:

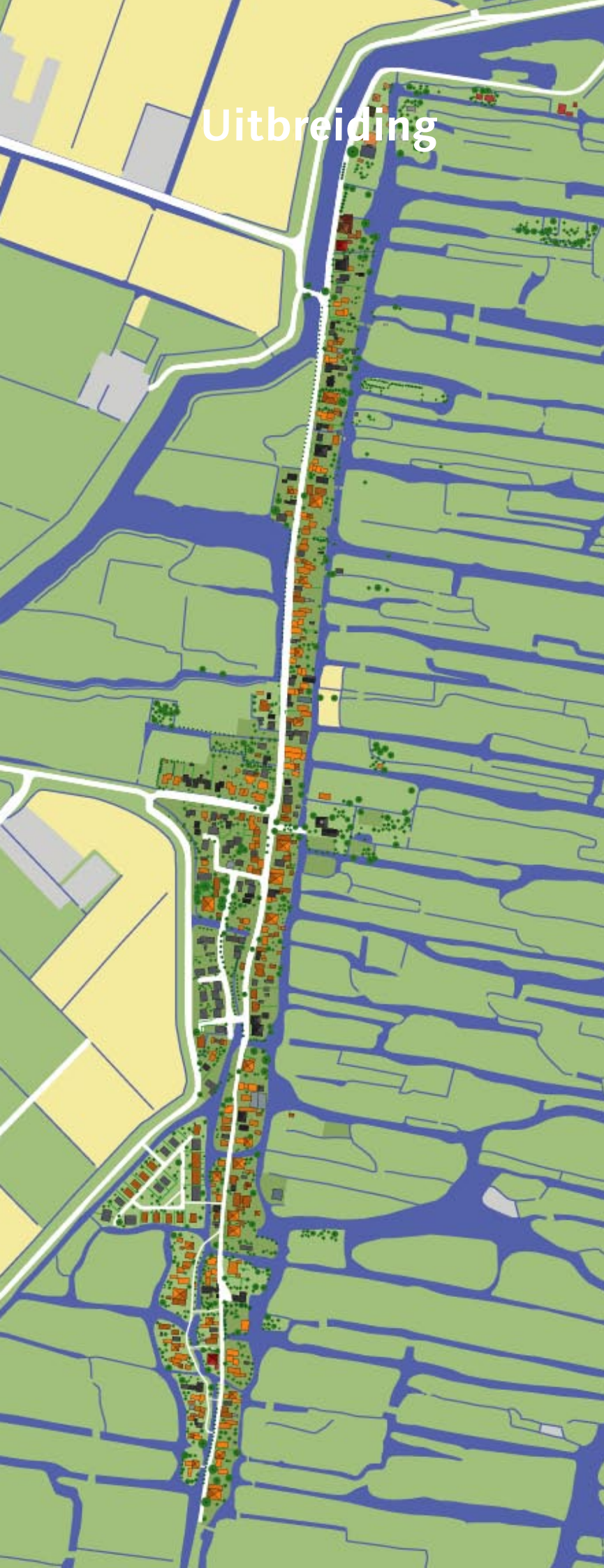
- woonhuizen met verschillende bouwstijlen, volumes en kapvormen
- bouwen met duidelijke voorkant naar hoofdlint
- ruime tuinen tot aan de weg zonder stoep
- erfafscheiding met water

Dijkkorrels langs het Zuideinde:

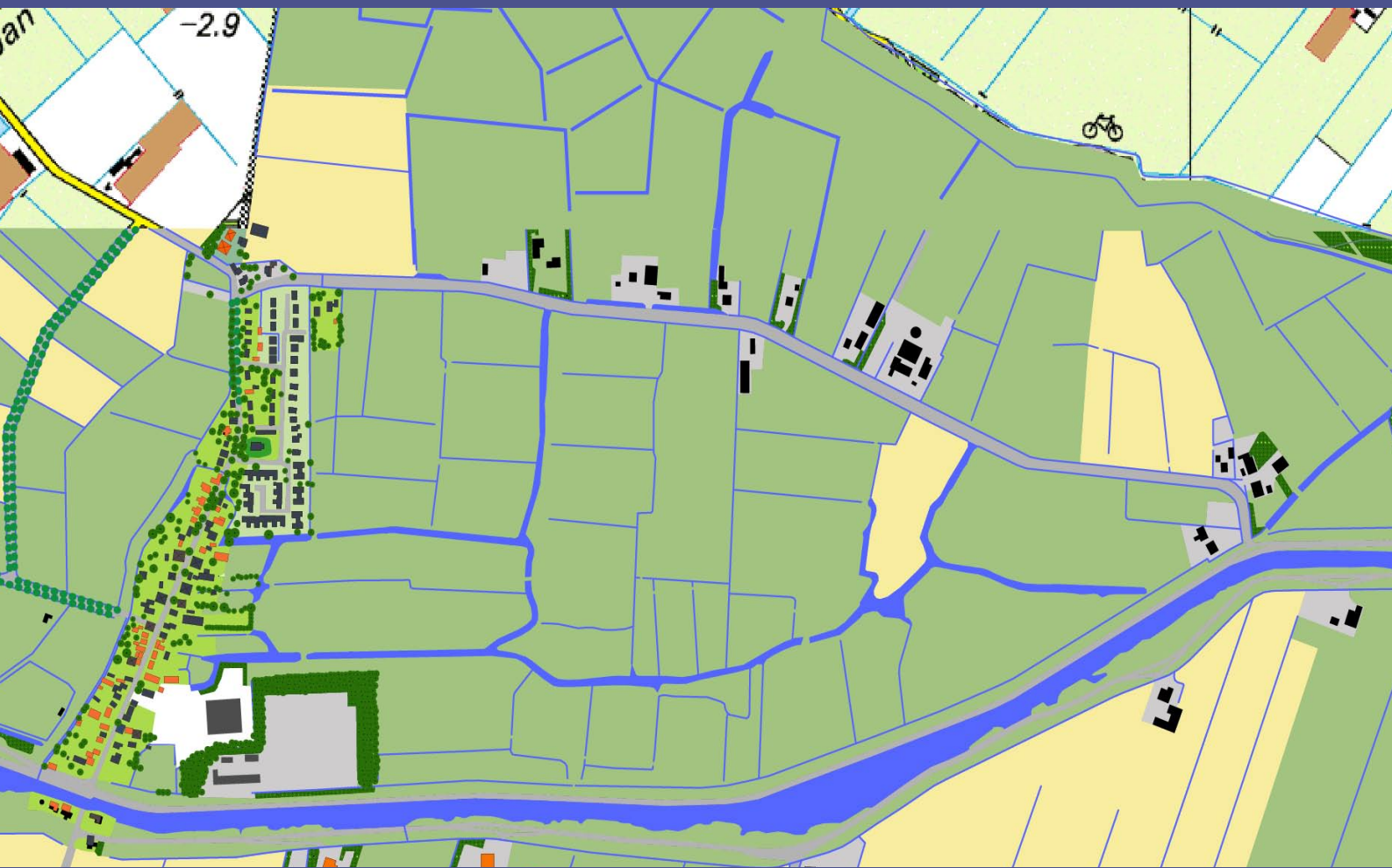
- individuele vrijstaande woonhuizen met tuin afgewisseld met grotere volumes met groot erf
- bebouwing van verschillende bouwstijlen en kapvormen
- grotere volumes met bijzondere of traditionele architectuur
- individuele woonhuizen vrij van architectuur
- bouwen met voorkant naar hoofdlint
- bebouwing op wisselende afstand tot de weg
- tuinen tot aan de weg zonder stoep
- grote bomen aan voorzijde van grote erven
- erfafscheiding lage hekje of haag direct aan de weg
- naar het zuiden toe meer openheid tussen de bebouwingskorrels

- **Dijkkorrels**
menging van (smalle) burgerhuizen en forse boeren gebouwen schouder aan schouder pal aan de weg
- **Burgerkorrels**
eenvoudige vrijstaande burgerhuizen met rondom een tuin op kleine kavel aan de drager
- **Ruime burgerkorrels**
grote complexe burgerhuizen met uitgesproken architectuur op ruime kavel aan de drager
- **Bijzondere kernkorrels**
(ensemble van) bijzondere volumes, met architectuur van hoge kwaliteit, die een openbare ruimte vormen
- **Verzamelerf**
verschillende boerse volumes die een variatie aan woningen bevatten op een groot groen collectief erf aan de drager
- **Bijzondere groene korrels**
formeel ensemble van hoofd- en bijgebouw(en) met bijzondere architectuur in een grote groene parktuin van allure
- **Hof**
introvert ensemble van als architectonische eenheid ontworpen bijzondere volumes die een semi-openbare ruimte insluiten
- **Mogelijke ontwikkelingslocatie nabije toekomst**
concreet initiatief tot ontwikkeling reeds genomen of waarschijnlijk binnenkort te nemen
- **Gewenste ontwikkelingslocatie**
initiatief kan leiden tot ruimtelijke verbetering van de situatie
- **Drager**
identiteitsbepalende openbare ruimte en ontsluiting met specifiek profiel, sfeer, materialisering
- **Plek**
belangrijke openbare ruimte met specifiek profiel, sfeer, materialisering
- **Koppeling**
korrelbindingsrichting, ontsluiting en hoofdoriëntatie
- **Oriëntatie**
voorkantsbeeld, bebouwing en groen tonen gezicht naar landschap of publieke zijden

Uitbreiding

Oterleek

Beeldkwaliteitsplan Schermer

26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

het dorp ligt achter de Schermerringvaart

dichtbebouwd en groen dorp

een deel met langerhuizen...

... een deel met boerderijen

gevaileerde huizen zonder typische stijl

mooie oude stolpen op eigen erf

een enkel bijzonder historisch gebouw

en nieuwe huizen in historische stijl

dijk als duidelijke begrenzing aan de westelijke zijde van het dorp

de grenshoeve als markering van de noordelijke begrenzing van het dorp

afstand bewaren naar de drukte van Heerhugowaard

rommelige achterkant aan de oostelijke zijde van het dorp

caravanbedrijf op de zuidelijke kop van het dorp

ruimte 'achterop' de kavels aan de oostelijke zijde van het dorp
soms al licht in tweede lijn bebouwd

grotere volumes in tweede lijn gekoppeld aan hoofdlijn passend
maar te dichte nieuwbouw die het doorzicht blokkeert zonder groene voet niet!

de Polderweg met verspreide groene erven

erf met grote groene voet

Oterleek

Profiel

Oterleek is ontstaan op een klein eilandje dat omstreeks 1300 geïsoleerd lag tussen de grote wateren van de Schermer en De Waerdt. Oterleek is het enige dorp op het eiland en stokoud.

Sinds de droogmaking van de Schermer en de Heerhugowaard is het eiland geen eiland meer. Toch is het nog steeds beleefbaar als bijzonder en afwijkend landschap in de omgeving van rechtlijnige droogmakerijen. Het kavelpatroon is kleinschalig en grillig, afgesloten met een scherpe dijk. Aan die dijk is in de zuidwesthoek van het eiland het oude dorp gegroeid. Middenop het eiland liggen langs de Polderweg een aantal groene boerenkorrels die de rug van het eiland aftekenen. De rest van het eiland is open agrarisch land.

Oterleek is een dijkdorp op een eiland en toont daarin sterke overeenkomst met bijvoorbeeld Groot-schermer, dat ook een dijkdorp op een eiland is. Oterleek is een compact dorp waar een mengsel van burgerhuizen en boerenstolpen schouder aan schouder dicht op de dijkweg staan, met af en toe een doorkijkje naar achter. Het hele eiland valt binnen Westfriesland en die invloedsfeer is ook duidelijk te herkennen. Het percentage traditionele Waterlandse houten panden is bijvoorbeeld lang niet zo hoog als in de andere dijkdorpen van het oude land binnen de gemeente. Wel staan er een behoorlijk aantal hagelnieuwe panden die typisch Westfries helemaal 'spik-en-span' glimmen van trots. Beide invloeden, de traditionele Waterlandse en de moderne Westfrieze, maken nu onderdeel uit van de identiteit van het dorp.

Oterleek is eeuwenlang in traag tempo langs de dijk noordwaarts gegroeid tot aan de Grenshoeve, waar de Heerhugowaard begint. Toen in de afgelopen decennia de stedenbouw in het landschap in de mode kwam is achter het oorspronkelijk lint in generieke woonwijken gebouwd. Deze zijn elk typerend voor een bepaalde periode in de stedenbouw, maar niet voor de regio in het algemeen of Oterleek in het bijzonder. Die laatste uitbreidingen voegen aan de identiteit van het dorp en het landschap niets toe.

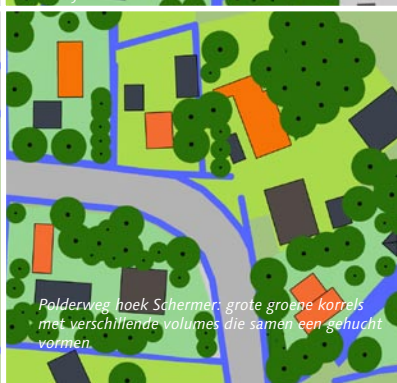
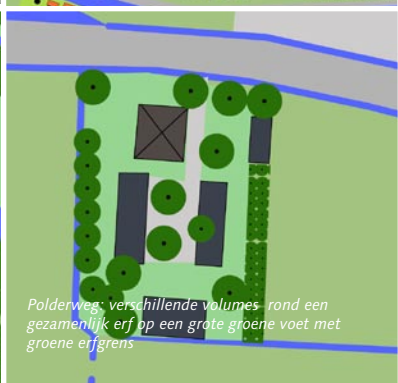
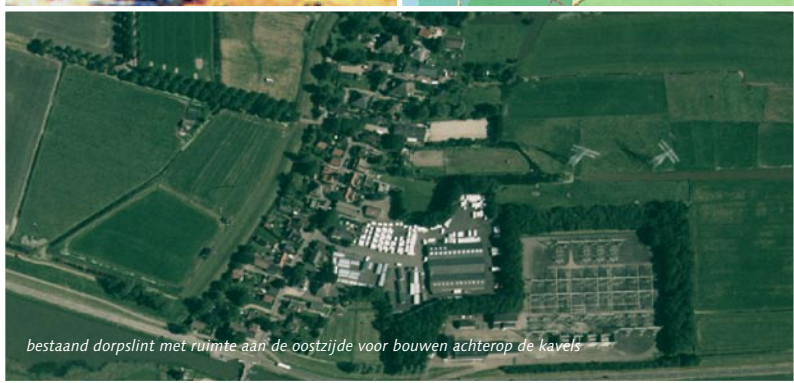
Strategie

Oterleek heeft zijn drager, de dijk, in de eerste linie over de volle lengte al helemaal benut. Eenvoudig doorgroeien in noordelijke of zuidelijke richting is eigenlijk niet mogelijk. Aan de zuidkant houdt het eiland op en begint de droogmakerij Schermer, een ander landschapsterritorium. Aan de noordkant stopt de dijkweg en wordt de dijk zelf onderbroken door een aantal 'Heerhugowaardse gebouwen', het contact met het oorspronkelijk dorp is afgesneden. Het dorp is in de eerste linie bovendien heel vol en het is dan ook onwenselijk de weinige open ruimten in het lint te verdichten. In de tweede linie is echter nog wel ruimte voor groei, op sommige plekken zijn hiervan al aanzetten te zien. Aan de westzijde ligt het dorp aan de dijk, tevens de grens van het eiland. Deze manifeste grens naar de Heerhugowaard met zijn verstedelijking moet gekoesterd worden. Bouwen in de tweede linie is hier dus niet gewenst. Aan de noordelijke helft van het dorp is de tweede linie aan de oostzijde al gevuld met nieuwbouwwijkjes. De zuidelijke helft van het dorp heeft aan de oostzijde echter een achterkant naar het landschap met een aantal rommelige of lege landjes. Door op deze lokatie op een zorgvuldige manier te bouwen kan het dorp hier een voorkant naar het landschap krijgen. De nieuwe bebouwing kan, zonder dat het dorpsbeeld aan de dijkweg verandert, achter de bestaande bebouwing van grotere boerenkorrels komen te liggen. Het geheel moet worden vormgegeven als logische uitgroei van het erf: grotere volumes met meerdere wooneenheden in losse opzet in een grote (deels collectieve) groene voet. Bij de positionering van de volumes is behoud van doorzicht vanuit het hoofdlint een voorwaarde. Ook het terrein van het huidige caravanbedrijf zou op die manier heringevuld kunnen worden. Een bijzondere plek is het groene landje aan het begin van het dorp op de kop van de Schermerringvaart. Hier zou een bijzonder woonvolume van allure in een groene tuin een fraai 'entree van Oterleek' kunnen vormen.

Op het eiland is ook ruimte aan de Polderweg om een klein aantal nieuwe verzamelerven te stichten die de reeks van bestaande erven versterken.

Door voldoende ruimte tussen de erven open te laten ontstaat een ritmiek van losse groene korrels.

Op de kruising van de Polderweg en de Schermerringvaart ligt een kleine concentratie van erven. Met nog een aantal groene korrels erbij kan een klein groen buurtschap ontstaan dat het eiland naar de Schermer markeert en afbakent.

Criteria voor beeldkwaliteit

Verzamelerf aan het dorp Oterleek:

- bouwen in verzamelerf achterop reeds bebouwde kavels
- tussen de volumes veel groene open ruimte
- behoud van het doorzicht vanuit het hoofdlint
- nieuwe bebouwing moet in stijl passen bij de bestaande bebouwing op de eertse linie aan het hoofdlint
- verzamelerfgrens landschappelijk oplossen met sloot

Verzamelerf aan de Polderweg:

- verzamelerf direct aan de weg ontsloten
- voldoende open ruimte tussen de erven onderling
- nieuwe erven mogen niet tegen het dorp aankleven
- geen nieuwe erven aan de westelijke zijde voorbij de Grenshoeve
- verzamelerfgrens landschappelijk oplossen met bomen

Verzamelerf op de kruising Polderweg en Schermerringvaart:

- verzamelerf dicht op elkaar
- veel bomen op de kavel
- veel groen naar de weg
- bebouwing meer achterop de kavel
- bouwen met verschillende volumes
- erfafscheiding landschappelijk oplossen met wind-singels en hagen

Bijzondere groene korrel aan het dorp Oterleek:

- bouwen met ensemble van bijzondere architectuur
- bouwen met gezicht naar de Schermerringvaart
- grote groene voet met siertuin naar de ringvaart

Dijkkorrels
menging van (smalle) burgerhuizen en forse boeren gebouwen
schouder aan schouder pal aan de weg

Burgerkorrels
eenvoudige vrijstaande burgerhuizen met rondom een tuin
op kleine kavel aan de drager

Ruime burgerkorrels
grote complexe burgerhuizen met uitgesproken architectuur
op ruime kavel aan de drager

Bijzondere kernkorrels
(ensemble van) bijzondere volumes, met architectuur van hoge kwaliteit,
die een openbare ruimte vormen

Verzamelerf
verschillende boerse volumes die een variatie aan woningen bevatten
op een groot groen collectief erf aan de drager

Bijzondere groene korrels
formeel ensemble van hoofd- en bijgebouw(en) met bijzondere architectuur
in een grote groene parktuin van allure

Hof
introvert ensemble van als architectonische eenheid ontworpen bijzondere volumes
die een semi-openbare ruimte insluiten

Mogelijke ontwikkelingslocatie nabije toekomst
concreet initiatief tot ontwikkeling reeds genomen
of waarschijnlijk binnenkort te nemen

Gewenste ontwikkelingslocatie
initiatief kan leiden tot ruimtelijke verbetering van de situatie

Drager
identiteitsbepalende openbare ruimte en ontsluiting
met specifiek profiel, sfeer, materialisering

Plek
belangrijke openbare ruimte
met specifiek profiel, sfeer, materialisering

Koppeling
korrelbindingsrichting, ontsluiting en hoofdorientatie

Oriëntatie
voorkantsbeeld, bebouwing en groen tonen gezicht naar landschap of publieke zijden

Uitbreiding

Schermerhorn

Beeldkwaliteitsplan Schermer

26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

stenig en compact lint

met af en toe doorzicht naar het achterland

vanaf het lint af en toe zicht op Eilandspolder...

de Zwet met zuidelijk het dichte dorpslint en noordelijk de losse groene karrels

feest van puntige kapjes

repareren van de drager bij de parkeerplaats van de nieuwbouwwijk

gat in het lint geeft ruimte voor subtiële bebouwing met behoud van doorzicht

schuren vormen een 'achterkant'

schuren 'achterop' hebben plaats gemaakt voor woningen

... met gezicht naat het landschap

drijvende kavels van het Schermereiland

bebouwd eilandje in het Schermereiland tast landschappelijke identiteit aan

niet bebouwen maar ontsluiten voor dorp en uitgeven als tuintjeswoningen

zicht vanaf het dijklint op de groene overzijde van de Zwet

... met grote boerenkorrels

... en te transformeren vervallen schuren

Schermerhorn

Profiel

Schermerhorn is net als Grootchermer gegroeid op de oude dijk van het Schemereiland. Het drassige eiland en het grote water eromheen gaven de Schermerhorners eeuwenlang geen andere keus dan dicht op elkaar te bouwen en elke centimeter droog land te benutten. De meeste panden in het oude lint zijn dan ook smal en diep en staan dwars op de eveneens smalle dorpsstraat op de dijk. Een enkel boerenbedrijf en een aantal grotere bedrijfskorrels verlevendigen de ritmiek van verspringende gevels. Dit maakt het dorpsbeeld stenig en compact, en toont van een afstand een feest van puntige kapjes.

Schermerhorn is doorgegroeid langs de dijk (Westeinde, Oosteinde en Zuidje) totdat het doodliep op de Beemsterringvaart aan de oostkant en de huidige N-weg (vroeger spoorlijn) aan de westkant.

Op een aantal plekken is er achter de eerste linie van bebouwing in de tweede linie gebouwd. Via een klein informeel doorsteekje vanaf het hoofdlint kom je op een binnenerf met achterop de kavel één of twee schuren of woonhuizen. Deze staan met hun voorkant niet op het lint maar op het land gericht wat het dorpsbeeld vanaf de N-weg verfraait en een 'gezicht' geeft.

Recenter in zijn geschiedenis heeft Schermerhorn de oversteek gemaakt over het Zwet in de Mijzenpolder. Naast een kleine reeks burgerkorrels aan de westkant van de brug zijn het vooral de ruime groene boerenkorrels die hier de kleur van het dorp bepalen. Het contrast tussen het compacte stenige Schermerhorn aan de ene kant en het losse groene Schermerhorn aan de andere kant is heel kenmerkend.

Een stuk van het Schermereiland ligt ingesloten tussen dorp en N-weg. Het hele oostelijk deel hiervan is volgens de stedenbouwkundige modes van de afgelopen decennia bebouwd en daarmee onder het zand van generieke woonwijken verdwenen en verloren. Recent is het dorp ook een klein stukje gegroeid in het westelijk deel, hier zonder de landschapsstructuur van eilandkavels in het water geweld aan te doen. Maar ook dit kleine bebouwde eilandje tast de landschappelijke identiteit aan van het langgestrekte compacte dorp met zijn silhouet van kapjes op de rand van de lege 'drijvende kavels' van het oude eiland.

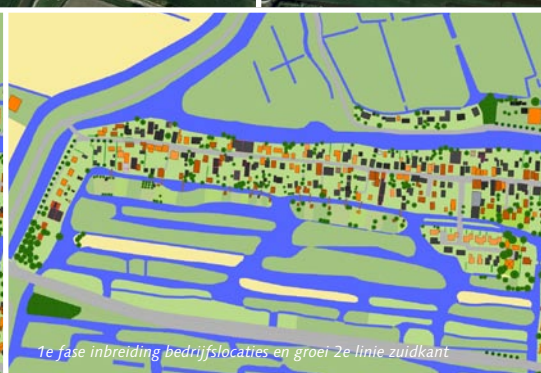
Strategie

Schermerhorn heeft de dijk als drager al over de gehele lengte benut, de eerste linie is bijna overal aan twee zijden volgebouwd. Verder groeien langs de dijk is daarom bijna onmogelijk. De enige plek waar nog ruimte is om langs de dijk te groeien is waar de naoorlogse woonwijk het Oosteinde raakt. Hier is de dijk nooit bebouwd en wordt derhalve een merkwaardig perspectief geboden op de parkeerplaats van de woonwijk. Door hier smalle dijkwoningen pal aan de weg te bouwen kan dit stuk Schermerhorn gerepareerd worden en een fraai entree vanaf de Beemster bieden.

De subtiele doorzichten vanaf de dijk naar het achterland moeten gekoesterd worden, de eerste linie overal op de dijk verdichten is dus geen optie. Op een aantal plekken echter is er een 'gat' in het lint. Op die plekken kan een zorgvuldig geplaatste bebouwing het perspectief op het achterland kaderen en het lint 'repareren'. Ook waar er grotere bedrijven verdwijnen zijn dergelijke 'plastisch chirurgische' inbreidingen mogelijk. Belangrijk is hierbij altijd zicht op het achterland te houden en zelfs te maken. De nieuwe volumes moeten een verrijkende rol spelen in de bestaande ritmiek van volumes en kappen, zowel naar de dorpsstraat als het achterland.

Net als bij Oterleek ligt er groeiruimte in de tweede linie van het dorp. Schermerhorn het Schermereiland in laten groeien door op de zuidelijke kavels te bouwen is echter onwenselijk en ongepast. De kavels kunnen wel voor het dorp ontsloten worden, zonder bebouwing maar met groen, zoals er nu al kavels in gebruik zijn als (moes)tuin, paardenlandje of geitenwei. Deze kavels kunnen als privétuin worden uitgegeven voor de nieuwe woningen die in de tweede linie aan de zuidzijde van het lint (achter de dijkbebouwing) kunnen worden gebouwd. Op deze manier krijgt het dorp richting de N-weg een nieuwe voorkant en wordt het contrast tussen dicht dijkdorp en onbebouwd Schermereiland behouden en versterkt. Ook hier is het voorwaarde om zicht op het achterland te houden en om de nieuwe volumes een verrijkende rol te laten spelen in de bestaande ritmiek van volumes en kappen.

Aan de noordzijde van het Zwet is aan de Oostmijzer dijk ruimte om bestaande boerenerven te transformeren naar woonerven. Hier kunnen verzamelerven worden ontwikkeld. Ook de sportaccommodatie leent zich voor een dergelijke korreltransformatie. Het contrast tussen het compacte stenige zuiden en het losse groene noorden van Schermerhorn wordt hiermee versterkt.

Criteria voor beeldkwaliteit

Burgerkorrels achter het Westeinde:

- bouwen in tweede linie van reeds bebouwde kavels, zo ver mogelijk achterop
- per kavel één of twee nieuwe woonhuizen, formeel ontsloten vanaf hoofdlint met eigen oprit
- bouwen met voorkant naar het landschap
- vanaf hoofdlint doorzicht op achterland behouden
- verschillende woonhuizen met variatie in bouwstijl, volume en kapvorm
- nadrukkelijke kapvorm die verrijkende rol speelt in kapritmiek van het totale lint
- privé tuinen van de nieuwe woningen op onbebouwde kavels Schermereiland direct achter het lint, ontsloten met eigen bruggetje
- eventueel schuurtje of tuinhuisje in traditionele houtbouw, op noordrand van de kavel
- erfscheidingen met water

Dijkkorrels aan het Oosteinde:

- bouwen van een serie smalle dijkwoningen aan het Oosteinde op de parkeerplaats
- voorkant en ingang naar Oosteinde
- inpandige parkeervoorziening met terras erboven aan achterkant
- kapvormen aansluitend in ritmiek totale lint
- architectuur aansluitend op traditionele stijl lint

Verzameler'erven aan het Westeinde:

- klein ensemble met groter hoofdvolume dat accent geeft in de ritmiek van kappen in het lint
- collectief groen erf dat 'lucht' geeft in het lint

Verzameler'erven aan de Oostmijzer dijk:

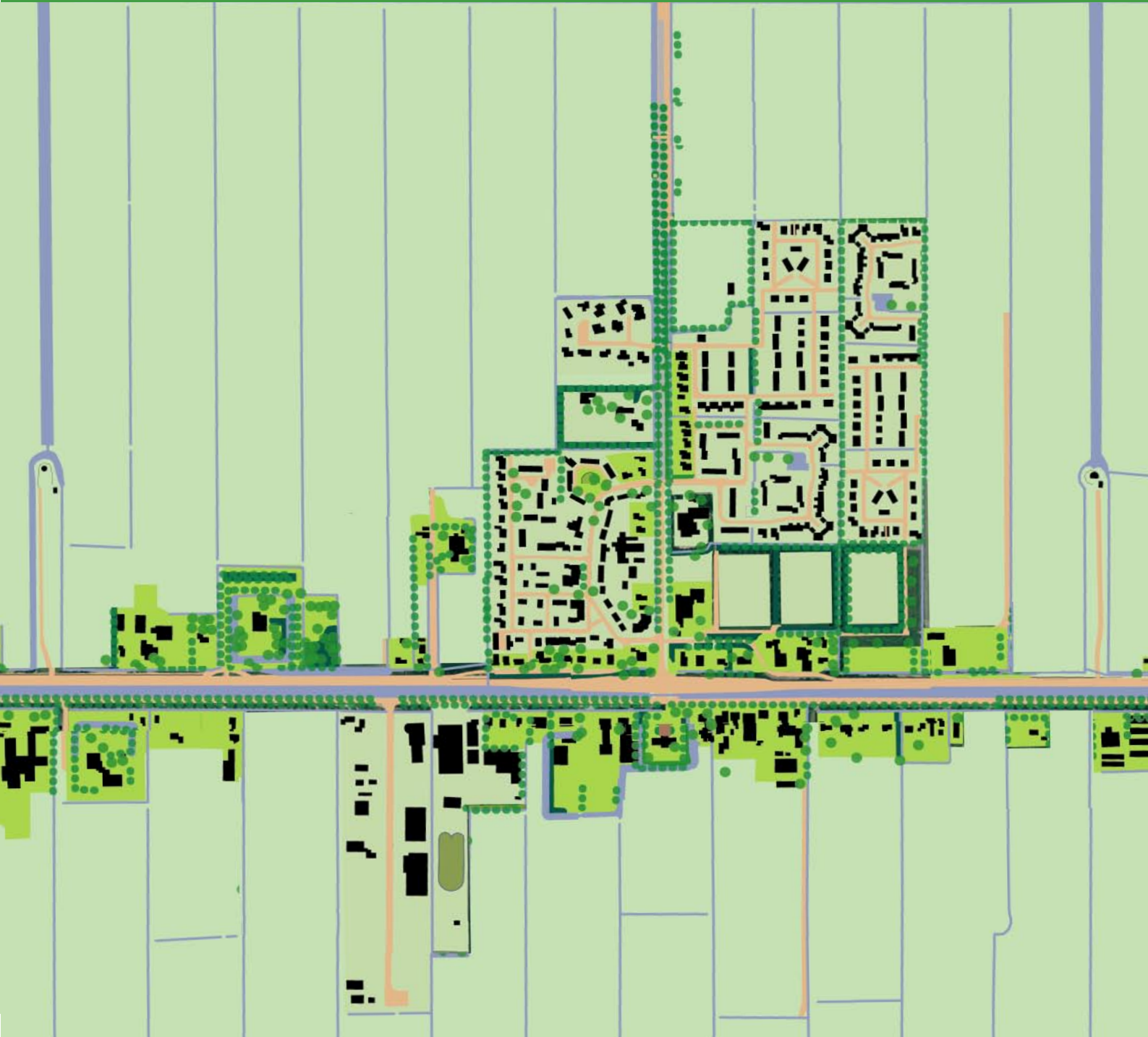
- volumes zo plaatsen dat er een groene ruimte naar de dijk wordt gemaakt
- fraaie voorkanten naar de weg maken
- volumes met bijzondere architectuur, in het verlengde van de brug over de Zwet, moeten entree vormen voor het groene Schermehorn

- **Dijkkorrels**
menging van (smalle) burgerhuizen en forse boeren gebouwen schouder aan schouder pal aan de weg
- **Burgerkorrels**
eenvoudige vrijstaande burgerhuizen met rondom een tuin op kleine kavel aan de drager
- **Ruime burgerkorrels**
grote complexe burgerhuizen met uitgesproken architectuur op ruime kavel aan de drager
- **Bijzondere kernkorrels**
(ensemble van) bijzondere volumes, met architectuur van hoge kwaliteit, die een openbare ruimte vormen
- **Verzameler'erven**
verschillende boerse volumes die een variatie aan woningen bevatten op een groot groen collectief erf aan de drager
- **Bijzondere groene korrels**
formeel ensemble van hoofd- en bijgebouw(en) met bijzondere architectuur in een grote groene parktuin van allure
- **Hof**
introvers ensemble van als architectonische eenheid ontworpen bijzondere volumes die een semi-openbare ruimte insluiten
- **Mogelijke ontwikkelingslocatie nabije toekomst**
concreet initiatief tot ontwikkeling reeds genomen of waarschijnlijk binnenkort te nemen
- **Gewenste ontwikkelingslocatie**
initiatief kan leiden tot ruimtelijke verbetering van de situatie
- **Drager**
identiteitsbepalende openbare ruimte en ontsluiting met specifiek profiel, sfeer, materialisering
- **Plek**
belangrijke openbare ruimte met specifiek profiel, sfeer, materialisering
- **Koppeling**
korrelbindingsrichting, ontsluiting en hoofdoriëntatie
- **Oriëntatie**
voorkantsbeeld, bebouwing en groen tonen gezicht naar landschap of publieke zijden

Uitbreiding

Stompetoren

Beeldkwaliteitsplan Schermer

26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

de grootste bijzondere korrel in het dorp

grote bijzondere korrels aan de Noordervaart

dorpse variatie en rijke architectuur in het oorspronkelijke dorp aan de Noordervaart

Oterleker weg drager van vrije burgerkorrels met elk een eigen bruggetje, zoals in alle droogmakerijen

Noordervaart, ooit de drager van het dorp, nu de barrière tussen Noord en Zuid

School voegt geen ruimtelijke kwaliteit toe aan dorpse kern langs Oterlekerweg

grote boeren volumes met grote groene erven kleuren de Noordervaart

ruime burgerkorrels ooit trots aan de Noordervaart...

...nu weggestopt achter groene buffer

rotonde op de Oterlekerweg, eeuwenoude lijn gebroken

voorzieningscentrum buiten de dorpse kern

ruimte maken voor een nieuw dorpshart...

... een dorpshart zoals in Middenbeemster, functioneel en met de allure van een droogmakerij

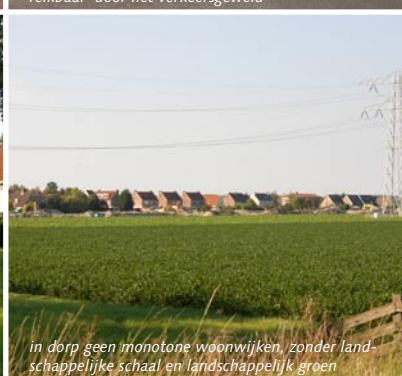
de stompe toren, ankerpunt van het dorp, 'onbereikbaar' door het verkeersgeweld

in dorp geen flatjes of urban villa's

hofje met dorpse sfeer

in dorp geen monotone woonwijken, zonder landschappelijke schaal en landschappelijk groen

verzamelers aan de Noordervaart

mogelijk toekomstige nieuwe dorpsweide

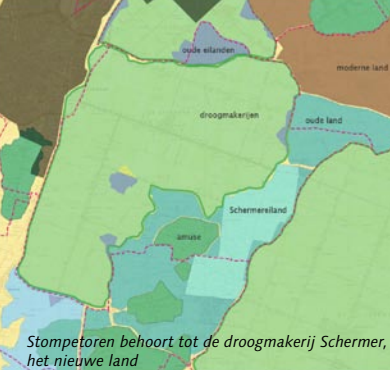
Stompetoren

Profiel

Stompetoren is het grootste van de twee dorpen in de droogmakerij Schermer. Het is een kruispunt dorp, het kenmerkende dorps type van het nieuwe land. Gesticht in 1639 aan de kruising van de Oterlekerweg en de Noordervaart (toen nog Alcmaer vaart geheten) staat het dorp Stompetoren eigenlijk pas vanaf 1939 op de kaart. Tot die tijd was er nog sprake van Noordschermer aan de zuidkant van de vaart en van Schermerbuurt aan de noordkant. Als kruispunt dorp is Stompetoren niet veel groter dan Zuidschermer. Een grote kerk met groene voet vormt het dorpsanker aan de brug over de Noordervaart. De kerk vormt samen met een reeks burgerkorrels met grote tuinen en rijke architectuur de oude kern aan de zuidkant van de vaart. Een aantal ruime burgerkorrels aan de noordkant van de vaart en een aantal kleinere burgerkorrels van later datum langs de Oterlekerweg hebben van de kern een kruispunt dorp gemaakt. Door de bouw in verschillende perioden zijn ook verschillende architectuurstijlen in het dorp te vinden, wat het dorp tijdsdiepte geeft. Zijn grootte dankt Stompetoren vooral aan de generieke woonwijken die in de tweede helft van de vorige eeuw als opvang van groei voor de hele gemeente zijn gebouwd. Sommige van deze wijken zijn wel ruim en groen opgezet, maar ze zijn niet dorps en niet specifiek voor de Schermer. Alleen het charmante collectieve hofje uit de dertiger jaren is in zekere zin dorps. Omdat de wijken als velden achter de oorspronkelijke bebouwing zijn geplakt is Stompetoren van een slank kruispuntfiguur in een plomp vierkant veranderd en is ze veel van haar oorspronkelijke dorps en landelijke identiteit verloren. Ook de herinrichting van de Noordervaart en de Oterlekerweg tot verkeersruimte in plaats van dorpsruimte heeft daaraan bijgedragen. De eens trotse korrels met een fraai gezicht naar de vaart liggen nu verstopt achter een aarden wal of schermen zichzelf met hoge hagen en schuttingen af tegen de verkeersoverlast. De Noord- en de Zuidkant van de nauwelijks oversteekbare weg zijn weer twee gescheiden werelden geworden. De rotonde voor de ontsluiting van de nieuwe wijk Oost heeft de Oterlekerweg van simpele dorpsstraat plaatselijk veranderd in een dominante verkeersruimte. Omdat het dorp niet langzaam is gegroeid, maar een plotselinge schaalsprong heeft gemaakt, is er in de oorspronkelijke kern nooit een dorps hart tot ontwikkeling gekomen. Er is nooit een prettige openbare verblijfsplek aan de drager gevormd van bijzondere gebouwen met publieke en commerciële functies, zoals bijvoorbeeld zusterdorp Middenbeemster wel kent. Stompetoren moet haar identiteit als kruispunt dorp hervinden. Ze moet haar specifieke landelijke en dorps kenmerken weer dominant maken boven de generieke stedelijke.

Strategie

Er staan al een aantal ontwikkelingen op stapel: Stompetoren noord, herontwikkeling van het Schermerwapen, het 'gat van Nat', de seniorenwoningen achter het Pullenbad. Elk van deze ontwikkelingen moet Stompetoren als kruispunt dorp weer sterker maken en een bijdrage leveren aan haar oorspronkelijke identiteit. De verschillende programma's moeten in een vorm gegoten worden die zoveel mogelijk oorspronkelijke kenmerken draagt. Dit ondanks het feit dat in het verleden misschien al richtingen zijn gekozen en investeringen zijn gedaan. Op de plek van het 'gat van Nat' en het Schermerwapen kan in samenhang met een herinrichting van de Oterlekerweg een nieuw dorps hart gecreëerd worden. Aan de westzijde wordt met een ensemble van volumes een groene openbare ruimte gevormd, dé verblijfsplek voor het dorp. Aan de oostzijde een ensemble van bijzondere volumes met een supermarkt en of kleinere winkels, met aan het oog onttrokken een distributie/rommelplek. Verplaatsing van de sportvelden schept ruimte voor een dorpsweide met daaromheen een substantieel aantal woningen voor verschillende doelgroepen in het centrum. Verplaatsing van de school schept ruimte om het kruispunt dorp te versterken door ter plaatse de Oterlekerweg als drager met typische droogmakerijse burgerkorrels aan te zetten. Op de kop van de dorpsweide kunnen zowel de school als Pullenlat en Pullenbad samen in één grote groene voet gehuisvest worden. Aan het centrum, maar niet aan de drukke weg. Verplaatsing van Pullenbad schept ruimte om ter plaatse een collectief hofje te maken met nieuwe seniorenwoningen in aansluiting op het oude. Een aantal nieuwe ruime burgerkorrels kunnen de dorps ritmiek aan de vaart verder versterken. Op de lokatie van de Cono en naast het bedrijventerrein kunnen grote groene bijzondere korrels de woonfunctie van de oorspronkelijke kern aan de zuidkant verzwaren en de balans tussen noord en zuid herstellen. Tevens wordt het zicht vanaf de vaart op de harde rand van het bedrijventerrein gemaskeerd. De wijkopzet in rijtjes van de gelande bebouwing in Noord moet vervormd worden naar passende groene korrels die hechten aan de Oterlekerweg. Aankomend over deze weg mag geen wijk rand te zien zijn maar een ritmiek van gebouwde ensembles en grotere buitenruimtes met een landschappelijke schaal. Qua architectuur is eigentijdsheid gewenst om met elke ontwikkeling aan de tijdsdiepte van het dorp verder te bouwen. De architectuur moet wel altijd aansluiten op de Schermerse en dorps identiteit. Schermers door een leesbaar liefdevolle investering in details, en vormgeving, met een hoge ambitie voor kwaliteit die typisch is voor de droogmakerijen. Dorps door individuele panden met onderlinge variatie te laten ontstaan. Geen flatjes, geen huizenrijtjes, geen huizenblokken, geen stedenbouw, maar dorpsbouw.

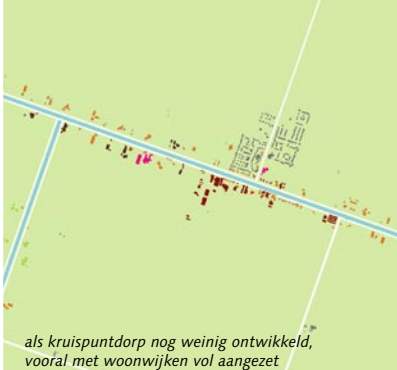
Stompvoren behoort tot de droogmakerij Schermer, het nieuwe land

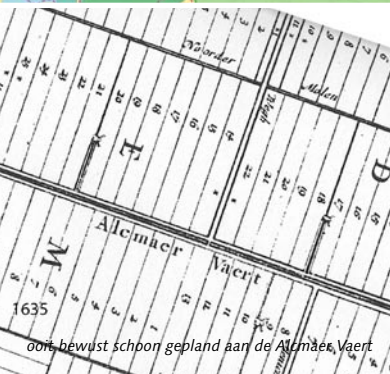
één van de twee kruispuntdorpen in de droogmakerij

op het kruispunt van de Noordervaart en de Oterlekerweg

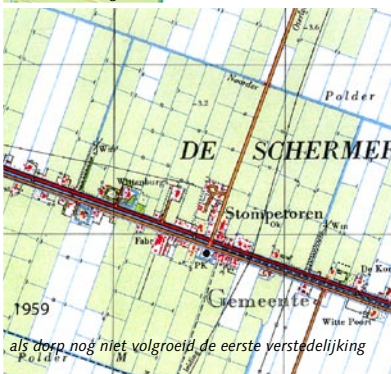
als kruispunt dorp nog weinig ontwikkeld, vooral met woonwijken vol aangezet

oorspronkelijk bewoond door de Alcmaer Vaert

1914 Noordschermer als kruispunt dorp eindelijk op de kaart

1959 als dorp nog niet volgroeid de eerste verstedelijking

2008 het slanke kruispunt verstikt 'door' stedenbouwkundig vetweefsel'

huidige situatie, het oorspronkelijk kruispunt dorp gedomineerd door woonwijken en bedrijfsterrain

door het samenhangend ontwikkelen van verschillende plekken een dorp ontstaan

door clustering in korrels het woonwijkprogramma vormgeven in ensembles en groene ruimtes

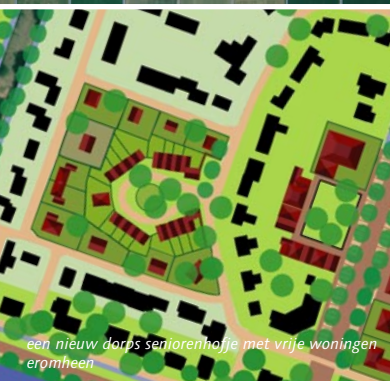
met mogelijke groei locaties een centrum creëren en op dorpsgeen wijze boven het stedelijke uitgroeien

huidige situatie, de Noordervaart een snelweg, de Oterlekerweg een sluisweg

de weg naar Oost omleiden levert ruimtewinst voor woningen en herstel van de drager als dorpsstraat

een nieuw dorps seniorenhoofje met vrije woningen eromheen

Stompvoren West landelijk en groen ontwikkeld met nieuwe sportvelden en vaste korrels

bijzondere groene en grote korrels transformeren en maskeren het bedrijfsterrain

ruime burgerkorrels versterken de dorpsritmiek aan de Noordervaart

Criteria voor beeldkwaliteit

Burgerkorrels aan de Oterlekerweg:

- vrijstaande woningen met voorgevel naar de drager
- elke woning individueel met bruggetje over sloot ontsloten vanaf de drager
- woningen min of meer op een lijn
- onderling geen uniformiteit, hoogstens overeenkomst in bouwstijl, typologie, volume e.d.
- nadrukkelijke kapvorm
- verfijnde details en versieringen aansluitend op Schermerse traditie
- parkeren op eigen kavel
- schuurtjes en bijgebouwen achter het hoofdvolume

Ruime burgerkorrels aan de Noordervaart:

- hoofd en bijgebouw met bijzondere kapvormen en rijk gedetailleerde architectuur
- zeer ruime groene kavel met grote bomen en sloten als landschappelijke erfscheiding

Ontwikkeling Stompeloren Noord:

- burgerkorrels pal aan de drager, verzamelerf op iets grotere afstand aan de drager en bijzondere groene korrels verder naar achter toe
 - korrels vormen ruimtelijk geheel met ritmiek van gebouwde ensembles en grotere buitenruimtes van landschappelijke schaal
 - naar het landschap getoond een voorkant van groene ruimtes met accenten van bijzondere landelijke bebouwing
 - volumes van verschillende vorm en maat bevatten een dorpsse verscheidenheid aan gebouwtypologieën die passen in de korrelvorm
- (nadere uitwerking in specifiek beeldkwaliteitsplan)

Ontwikkeling Stompeloren Centrum:

- woningen en bijzondere volumes in een in samenhang met de buitenruimte ontworpen ensemble
 - begane grond met commerciële/publieke functies
 - herinrichting van de Oterlekerweg tot dorpsse verblijfsruimte waarin auto 'te gast' is
 - expressieve eigentijdse architectuur van hoge kwaliteit aansluitend op Schermerse traditie
- (nadere uitwerking in specifiek beeldkwaliteitsplan)

teit aansluitend op Schermerse traditie

(nadere uitwerking in specifiek beeldkwaliteitsplan)

Hofje a Schermerstraat:

- binnenkant hechte eenheid van volumes met speelse architectuur en nadrukkelijke kapvorm
- buitenkant individuele losse woningen op ruime kavel met groene erfscheidingen

Verzameleren aan de Noordervaart

- middelgroot alzijdig hoofdvolume met expressieve kap vormt de spil van het ensemble en de koppeling aan de drager (vergelijk Stolp)
- hoge architectonische kwaliteit uit die aansluit op de Schermerse traditie

- **Dijkkorrels**
menging van (smalle) burgerhuizen en forse boeren gebouwen
schouder aan schouder pal aan de weg
- **Burgerkorrels**
eenzijdige vrijstaande burgerhuizen met rondom een tuin
op kleine kavel aan de drager
- **Ruime burgerkorrels**
grote complexe burgerhuizen met uitgesproken architectuur
op ruime kavel aan de drager
- **Bijzondere kernkorrels**
(ensemble van) bijzondere volumes, met architectuur van hoge kwaliteit,
die een openbare ruimte vormen
- **Verzameleren**
verschillende boerse volumes die een variatie aan woningen bevatten
op een groot groen collectief erf aan de drager
- **Bijzondere groene korrels**
formeel ensemble van hoofd- en bijgebouw(en) met bijzondere architectuur
in een grote groene parktuin van allure
- **Hof**
introvert ensemble van als architectonische eenheid ontworpen bijzondere volumes
die een semi-openbare ruimte insluiten
- **Mogelijke ontwikkelingslocatie nabije toekomst**
concreet initiatief tot ontwikkeling reeds genomen
of waarschijnlijk binnenkort te nemen
- **Gewenste ontwikkelingslocatie**
initiatief kan leiden tot ruimtelijke verbetering van de situatie
- **Drager**
identiteitsbepalende openbare ruimte en ontsluiting
met specifiek profiel, sfeer, materialisering
- **Plek**
belangrijke openbare ruimte
met specifiek profiel, sfeer, materialisering
- **Koppeling**
korrelbindingsrichting, ontsluiting en hoofdoriëntatie
- **Oriëntatie**
voorkantsbeeld, bebouwing en groen tonen gezicht naar landschap of publieke zijden

Uitbreiding

Zuidschermer

Beeldkwaliteitsplan Schermer

26 augustus 2005

concept en inhoud: la4sale - Amsterdam

de Zuidervaart als hoofddrager van het dorp

het water, het begeleidend groen en de bijzondere bebouwing moeten dominant zijn, de weg niet

aan de overzijde een aanzet tot een centrum met bijzondere ruimtevormende volumes en functies...

bij een groot volume hoort een grote oppervlakte groene voet

de boerenkorrels met hun grote erven dragen bij aan de groene ruimtelijkheid van het dorp

een boerenkorrel is een ruimtelijke 'container', een ensemble van volumes in een groen kader...

...achter de oorspronkelijke stulp herbergen de grote samengestelde 'schuren' nu een keukencentrum...

...of een woongemeenschap met verschillende typen en groottes woningen bij elkaar...

...maar altijd op een passend gezamenlijk groen erf, dus niet aan stedelijk straatweefsel

de afwisseling van grote boerenkorrels met kleine burgerkorrels vormt het ritmische dorpsilhouet

typisch droogmakerij: reeksen huizen in gelijk in typologie en stijl maar met individuele verschillen

elke tijd zijn eigen stijl en invloed.....

soms te uniform waardoor niet Schermers...

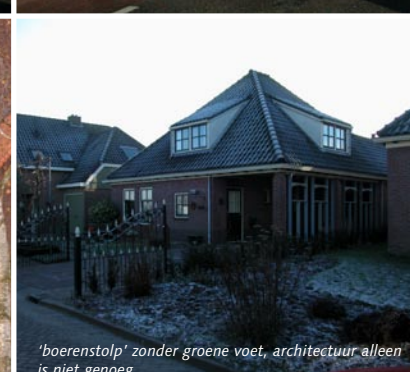
...soms te weinig ambitie om aan te sluiten op de specifieke Schermerse kwaliteit...

...die te vinden is in zowel traditionele als moderne voorbeelden waar met weinig middelen...

kwaliteit wordt gemaakt die getuigt van de Schermerse ambitie

'boerenstulp' zonder groene voet, architectuur alleen is niet genoeg

aan het einde van het dorp is nog ruimte om aan de drager door te groeien

na de Zuidervaart komt de ontwikkeling van het dorp langs de Driehuizerweg in beeld...

...waar de harde rand van de woonwijk gerepareerd zou moeten worden...

...door zorgvuldige ontwikkeling van bebouwing in samenhang met passende groene voet

Zuidschermer

Profiel

Zuidschermer is de kleinste van de twee dorpen in de droogmakerij Schermer. Het is een kruispunt dorp, het kenmerkende type van het nieuwe land. Gesticht aan de kruising van de Driehuizerweg en de Zuidervaart (toen nog Middenvaart geheten) is het dorp eeuwenlang niet meer dan een buurtschap geweest, een kerkje en een handjevol huizen temidden van de imposante boerenkorrels. Pas begin twintigste eeuw kende het dorp (middels een injectie met Roomse gelden) een bescheiden maar gedurfde centrum-ontwikkeling: een grote kerk, een pastorie, een woonhuis, een dorpscafé, een school. Alles in één eigentijdse (toen jaren twintig) stijl ontworpen. Het centrum bestaat uit een aantal grotere samengestelde volumes die samen met de buitenruimte een herkenbaar ensemble vormen. Ook de typische droogmakerijhuizen met eigen bruggetjes en kopse geveltsjes die een ritmisch kappensilhouet vormen, hebben het dorp later wat body gegeven. Zuidschermer is vergeleken met grotere broer Stompvliet nog maar net uit het ei. Zuidschermer is nog onbedorven. De Zuidervaart, de hoofddrager, is nog een echte vaart, met water en bomen in plaats van asfalt en verkeersborden zoals in Stompvliet en het woonwijkje dat aan Zuidschermer is geplakt is maar een minuscuul puistje.

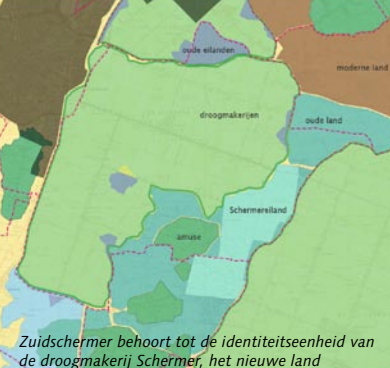
Zuidschermer is gebleven zoals het was en tegelijk ook nieuw. In de ruimtelijk nog steeds dominant in het dorp aanwezige boerenkorrels hebben zich nieuwe functies gevestigd, ze zijn getransformeerd tot 'woonerf' of keukenparadijs, maar ruimtelijk zijn het nog steeds boerenkorrels van formaat. De architectuur is in Zuidschermer altijd met zijn tijd meegegaan, het dorp laat dan ook van verschillende perioden stijlen zien: de romantiek van de 17e-18e eeuw, de esthetiek van de jaren 20-30, de soberheid van de jaren 50, de moderniteit van nu. De korrelstructuur was echter constant, waardoor het dorp als geheel samenhangend en karakteristiek is gebleven en de groei aan zijn 'jaarringen' is af te lezen. Het is de combinatie van het traditionele met het nieuwe wat Zuidschermer bijzonder maakt, van het individuele met het collectieve, van de boerenkorrels met de burgerkorrels, van het kleinschalige pittoreske met het gedurfde moderne van de droogmakerij.

Strategie

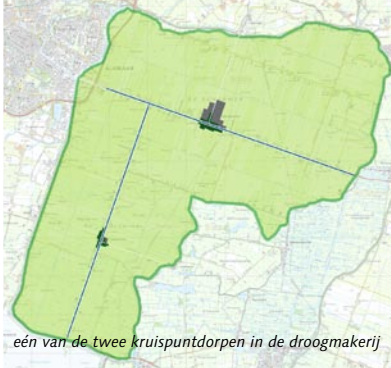
Zwemmend in de bijna onmetelijke ruimte van de Schermer is het behouden van doorzicht en uitzicht niet het belangrijkste. Het gaat hier eerder om het creëren van dorpse dichtheid en samenhang. Het dorp moet een kritische massa bereiken om de kernkracht te ontwikkelen die het nu nog maar nauwelijks heeft. Het dorp heeft eigenlijk nog geen kern. De geëigende plek om de kern uit te bouwen, aan het kruispunt, is aan de noordkant van de Driehuizerweg bezet door het generieke woonwijkje en aan de zuidkant door een boerenkorrel. Die laatste lokatie biedt op termijn mogelijk de kans een versterking van het dorpscentrum te realiseren door het in aansluiting op de overkant ontwikkelen van een ruimtelijk ensemble van bijzondere volumes die ook commerciële en of publieke functies herbergen.

Zuidschermer heeft aan zijn hoofddrager, de Zuidervaart, nog een zee van ruimte om te groeien, het dorp is immers 'nog maar net begonnen'. Vooral aan de oostkant van de Zuidervaart zijn nog plekken om vanaf het kruispunt zowel noordwaarts als zuidwaarts het dorp uit te bouwen. In de eerste linie met burgerkorrels, schouder aan schouder allemaal hetzelfde en tegelijk allemaal anders, een ritmische sequentie van kapjes en bruggetjes. Allemaal ongeveer even breed, maar sommige kort en anderen diep, waardoor er binnen het stramien toch een variatie aan groottes gerealiseerd kan worden. In de tweede linie met verza- melerven, grotere volumes in een los ensemble op een grote groene voet, een hoofdvolume met een gezicht naar, maar ook afstand van de drager. Daarachter eenvoudigere schuurachtige volumes, bestaande uit meerdere woningen die samen een erf maken en de deels collectieve ruimte delen. Belangrijk is het om bij elk erf ook ruimte te creëren die voor het dorp min of meer openbaar toegankelijk is, er is naast het eigen privé op dit moment voor de dorpsbewoners nauwelijks verblijfsruimte. Langs de Driehuizerweg kan de bouw van één of twee bescheiden korrels de rafelige rand van het woonwijkje repareren, verdere groei komt pas na ontwikkeling van de Zuidervaart in beeld.

Qua architectuur is eigentijdsheid gewenst om met elke ontwikkeling opnieuw een 'jaarring' aan het dorp toe te voegen. De architectuur moet wel altijd aansluiten op de Schermerse en dorpse identiteit. Schermers door een leesbaar liefdevolle investering in details, materialisering en vormgeving, met een hoge ambitie voor kwaliteit die typisch is voor de droogmakerijen. Dorps door samenhang en collectiviteit te creëren en daarbinnen individuele variatie te laten ontstaan.

Zuiderchermer behoort tot de identiteitseenheid van de droogmakerij Schermer, het nieuwe land

eén van de twee kruispuntdorpen in de droogmakerij

op het kruispunt Zuidervaart Driehuizerweg

Nog maar net uit het ei, nog weinig kernkracht

1900 Zuiderchermer is een kerk en een handvol burgerhuizen in de leegte

2000 twee kerken en een afwisseling van burgerkorrels en boerenkorrels en een miniem puistje

huidige situatie

de westzijde van de vaart dorps ontwikkeld, de oostzijde nog nauwelijks

mogelijke groeilocaties vooral aan de oostzijde

aan de zuidzijde van de Driehuizerweg nog ruimte voor groei.....

.....in de eerste linie droogmakerijse burgerkorrels, in de eerste en tweede verzamelerven

aan de noordzijde van de Driehuizerweg nog ruimte voor groei.....

.....in de eerste linie droogmakerijse burgerkorrels, in de eerste en tweede verzamelerven

de burgerkorrels spiegelen de overkant van de vaart, de verzamelerven maken een groen beeld en repareren de wijkrand

achter de burgerkorrels is het hoofdvolume van het verzamelerv gericht op de drager met een eigen oprijlaan

in de eerste linie droogmakerijse burgerkorrels, in de eerste en tweede verzamelerven

Criteria voor beeldkwaliteit

- af en toe bijzonder volume 'achterop' (vergelijk tweede woning) gericht op landschap
- het hoofdvolume en het bijzondere volume stralen hoge architectonische ambitie uit die aansluit op de Schermerse kwaliteit, overige volumes eenvoudiger en genuanceerd vormgegeven
- indien eerste linie bebouwd met burgerkorrels: zicht op het hoofdvolume en doorzicht op erf vereist
- indien eerste linie onbebouwd: afstand naar de drager, ingevuld als ruim voorerf bij hoofdvolume
- erf is als collectief/openbaar erf ingericht, geen straten en stoepen, erfscheiding met privé zorgvuldig en landschappelijk opgelost met hagen en lage hekjes
- begrenzing verzamelerf met sloten en erfbeplanting
- erfbeplanting met grote bomen vooraan

Bijzondere kernkorrels aan het kruispunt:

- bijzondere middelgrote en grote volumes in een één hand ontworpen ensemble met voorruimte
- ruimte publiek inrichten tot aan de Zuidervaart (sloot dempen) om zoveel mogelijk aan te sluiten op brug en kruispunt en verblijfsplek te maken
- begane grond met commerciële/publieke functies
- elk ensemble een eigen expressieve eigentijdse architectuur van hoge kwaliteit

Burgerkorrels aan de Zuidervaart:

- woningen met kopse kant naar de drager
- woningen met voorgevel naar de drager
- elke woning individueel of per twee met bruggetje over sloot direct ontsloten vanaf de drager
- woningen in strakke reeksen in het gelid
- elke reeks gemeenschappelijkheid in bouwstijl, typologie, volume, kapvorm, materiaal en kleur
- nadrukkelijke kapvorm
- binnen elke reeks kleine individuele variaties per woning, geen absolute uniformiteit
- verfijnde details en versieringen aansluitend op Schermerse traditie
- parkeren op eigen kavel
- schuurtjes en bijgebouwen achter het hoofdvolume

Ruime burgerkorrels aan de Driehuizerweg:

- groene kavel ontnemt zicht op woonwijk vanaf Driehuizerweg

Verzamelerven aan de Zuidervaart

- middelgroot alzijdig hoofdvolume met expressieve kap vormt de spil van het ensemble en de koppeling aan de drager (vergelijk Stolp)
- achter hoofdvolume ensemble van verschillende minder nadrukkelijke volumes

Uitbreiding

